

۹۹ گام

آموزش زبان فارسی درسی

برای سواد آموزان

کتاب درسی

(دوره اول)

www.shahmama.com

مؤلف: پروفیسور محمد ابراهیم سروش منشی زاده
ویراستار و مدون: عتیق الله فقیری

ویژگی ها:

نام کتاب: ۹۹ گام، آموزش زبان فارسی دری برای سواد آموزان
کتاب درسی، دوره اول

مؤلف: پروفیسور محمد ابراهیم سروش منشی زاده

ویراستار و مدون: عتیق الله فقیری

شمارگان: ۱۵ جلد

چاپ نخست: بهار ۱۳۸۷ خورشیدی، هالند

همکار صفحه آرایی: www.shahmama.com
بخش نشرات نهاد انکشاف اجتماعی افغانها "شاهمامه"، هالند

شماره تماس ۳۱۶۴۱۳۷۵۶۳۸

www.shahmama.com

"شاهمامه"

همکار چاپ:

حق طبع و کاپی محفوظ است.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اقْرَبِ اسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ. خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. اقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْاَكْرَمُ. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ. عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمِ.

ترجمه: (ای رسول گرامی!) چهره و سیمای قرآن را بنام پروردگارت که خدای
آفریننده عالم است بر خلق قرائت کن. آن خدایی که آدمی را از خون بسته آفرید،
و بدان که پروردگارت کریمترین کریمان است. آن خدایی که بشر را علم نوشتن
آموخت و به آدم آنچه را که نمیدانست تعلیم داد.

پروفیسور ابراهیم سروش منشی زاده

پیشگفتار

حمد و سپاس بر آن خالق که هستی در تسلط قدرت اوست و هزاران شکر و عبودیت را وظیفهٔ بندگان خود قرار داد تا باعث افتخار ملکوت اعلیٰ گردد. از اینکه به من ناتوان این توانایی را اعطا فرمود تا بتوانم خدمتی برای همکیشان کشور عزیز خود افغانستان انجام دهم، شکران بی حد به جا می آورم. بدون تردید اقدام به هر عملی بدون انگیزه و هدف شده نمیتواند؛ همین منظور سبب شد تا کتابی جهت آموزش زبان فارسی دری برای بزرگسالان مملکت عزیز خود که سالها از نعمت سواد بی بهره مانده اند، آماده کنم که در واقعیت ارزش کتاب بودن را داشته باشد و در متن آن تمامی اهداف و قواعد زبانشناسی در ساحة عمل پیاده شود. اینک به طور بسیار فشرده اهداف را در این مقدمه به قسم مفصل برای رهنمایی آموزگاران عزیز معرفی میکنم.

این کتاب درسی از سه قسمت ساخته شده:

۱- متن درسی ۲- رهنما برای آموزگاران ۳- کتاب مشق و تمرینات

یاد آور میشوم که خودم در رشتهٔ زبان شناسی از دانشگاه بلومنگتن اندیا Bloomington Indiana تخصص دارم و سالهای زیادی سرو کارم با تدریس زبان انگلیسی گذشته است. زبان فارسی دری همان زبان مادری ام است که با داشتن همان سابقهٔ طولانی و فقدان موجودیت متن برای بزرگسالان که به زبان مادری تکلم میتوانند، اما در خواندن و نوشتن آن عاجز اند، ضرور دانستم در این راستا خدمتی کرده باشم. ساختار این کتاب بر همان چهار اصل (مهارت زبان) که شامل شنیدن، گفتن، خواندن، نوشتن است، در نظر گرفته شده است.

طریق تحریر متن کتاب

در قسمت هر درس اول کلمات مجرد آورده شده، مثل: انور، انگور و غیره که مربوط شنیدن و خواندن است؛ بعداً همان کلمات در جملات بسیار ساده جهت خوانش مورد تکرار قرار میگیرد. باز همان کلمات به نوع دیگری در مکالمه یا گفت و شنود بیان میگردد.

در قسمت بعدی، در بخش نوشتن، طریق نوشتن همان کلمات روی چهار خط مورد تکرار قرار میگیرد که آن یک قسمت مشق کردن یا تمرین را به همراه دارد.

در اخیر هر درس یک قسمت املا یا نوشتن از حافظه را در بر دارد. کتاب تمرینات که ضمیمه و مددگار واقعی متون است، بر علاوه آوردن مطالب فوق، بخش های مفید و ارزنده دیگری نیز در آن گنجانیده شده تا سطح دانش و معلومات نو آموز را در قسمت های گوناگون ارشاد کند.

هدف نوشتن

خواستم زبان فارسی دری را از شکل ابتدایی آن یعنی شکل آمدن الفبا با همان اشکال مختلف آن که در یک کلمه میباید، مد نظر گرفته متن کتاب خود را بالای آن اعمار کنم؛ به طور مثال: الف کوتاه در شروع کلمه (انور) در وسط کلمه (باد) در اخیر کلمه (بابا) تا اخیر تمامی الفبا. در هر درس کوشش شده است تا اهداف معین اخلاقی، تربیتی، دینی، معلوماتی و غیره در آن گنجانیده شود.

توقع و خواهش از آموزگاران محترم:

برای اینکه سکتگی و نقصی در تدریس این کتاب بوجود نیاید، توصیه میدارم آموزگاران عزیز قبل از تدریس، کتاب رهنما را به دقت مطالعه نموده و خود را به تمامی هدیایات وارد ساخته و قدم به قدم به پیش روند. کتاب تمرینات را نباید سرسری گرفت، زیرا آن هم در اصل خود اصول و قواعدی دارد که باید در جریان تدریس در نظر گرفته شود و با دقت تمام انجام گیرد.

توصیه نهایی بنده آن است که طریق خشک عنعنوی قدیمی را توسط این روش جدید که مقبول خاطر همه زبانشناسان امروزیست، جاگزین نموده و از تمامی انواع مددگار درسی یا سمعی و بصری که درس را تازگی می دهد، استفاده به عمل آورده شود و اجازه ندهید درس خانه خواب خانه شود. در خاتمه گفتار خود با این بیت خاتمه میدهم.

درس معلم ار بود زمزمه محبتی جمعه به مکتب آورد طفل گریز پا را

مؤفق باشید، www.shahmama.com

سروش شما

اظهار امتنان

از استادان بزرگوار محترم مختار عنبری و محترم عبدالواسع رحمانی که با توجه و دقت خاص در بررسی و بازنگری این سلسله متعهدانه همکاری کرده اند، نهایت سپاسگذارم؛ همچنان پیشنهاد های استاد زنده یاد پروفیسور عبدالغیاث نوبهار و مرحوم عبدالخالق خالقیار را در نخستین گامهای نگارش این سلسله جهت بهبود شیوه و روش های آموزشی این کتاب نیز نمیتوانم نادیده گیرم و سپاسگذارم از دانشمند ارجمند استاد لطیف ناظمی که با بررسی چند برگه اندک این کتاب، از رهنمایی سودمند شان بهره بردیم و امیدوارم در چاپ مجدد این کتاب، زمینه بیشتری برای ابراز نظریات ارزشمند شان دریابیم.

و نمیدانم به کدام زبان از خدمات ارزشمند این زوج جلیل القدر و مهربان محترم منیژه "نادری" و شوهر گرامی شان آقای عتیق الله فقیری که در تدوین، ویراستاری مطالب، کمپوز، دیزاین و تهیه زمینه چاپ این سلسله انجام داده اند، اظهار سپاس گذاری نمایم تا شایان آن خدمات صادقانه ارجمند آنها گردد.

واقعا جبران زحمات هر عمل را باید به مقدار ارزش آن انجام داد؛ ولی در بعض مواقع پای زحماتی در میان است که عقل و وجدان پاک از تلافی آن عاجز می شود. اگرچه برخی در این تصور اند که پاداش هر عمل را میتوان با پول سنجید؛ ولی این طرز اندیشه لیاقت تذکر ندارد و باید عاقلانه قضاوت کرد که در عوض خدمات گران سنگ ارشاد و هدایت جوانان، آن ماده ناچیز میتواند کافی شود؟ اکنون خودم در مقابل خدمات پاک و بی آلایش همچو یک موضوع قرار گرفته ام که حیرانم این پیش آمده دوست داشتنی بشری را چگونه پاسخ دهم. ناگزیر شده باید اظهار کرد چون زحمات آنها به منظور خدمت به هموطنان صورت گرفته، به کلی جنبه اجتماعی و بشر دوستانه دارد بنا بر آن پاداش آنها را از خالق جهان که مالک هر دو دنیا است میخواهم سعادت و بهروزی شان را از صمیم قلب از خداوند متعال تمنا میدارم و میگویم:

تو نیکی میکنی و در دجله انداز
که ایزد در بیابانت دهد باز

همچنان از آقای کاظم نوروزی و خانمش (دخترم) فروزان سروش که در جمع آوری شماری از کلمات و لوازم مورد ضرورت با من همکاری بیدریغ نموده اند اظهار امتنان مینمایم. خداوند معاون و مددگار شان باشد.

بنام خداوند بزرگ و توانا

این یک حقیقت میرهن است که شروع هر موضوع وقتی دلیزیر می گردد که آن موضوع به اسم خداوند (ع) آغاز و شکرانش را بجا آورد. سعی و تلاش برای فراگیری علم بدون سواد نا ممکن خواهد بود و آموختن علم به هر زن و مرد مسلمان فرض است و هر شخصیتی که در این راستا گامی برمیدارد، رضایت خداوند (ع) را کسب می کند و امروز در عصر و زمانی زندگی می کنیم که بی سواد جرم بزرگ بوده و هر انسان مجبور است تا خود را با سواد سازد و حکم خداوند را بجا آورند.

بدون شک از جمله تحقیقات و پژوهشهای که پروسه سواد آموزی نیازمند آن بوده و هست و دست اندرکاران فرهنگ و زبان و مسوولین تعلیم و تربیه انطوری که باید و شاید، حق آن را ادا نکرده اند، دو چیز است:

یکی تدوین کتب درسی جامع که به همه موازین تعلیم و تربیه سازگار بوده بر علاوه که اشخاص و افراد کلان سال را مهارتهای خواندن و نوشتن لسان را یاد می دهد، همگام با آن سلوک ذهنی (طرز دید و فکر) شان را نیز تغییر داده و آنها را برای پذیرفتن مفکوره های جدید آماده سازد.

و دیگری تألیف و دستور العمل (اصول تدریس) زبان دری برای کلان سالان که بر اساس موازین علمی و با توجه به متون معتبر مسلکی و توسط اشخاص مسلکی تهیه و توام با کتاب درسی ارایه گردد.

هر چند که کتب سواد آموزی دری و پشتو در وطن ما بسیار تألیف شده است، ولی به هیچ وجه کافی نیستند.

تألیف کتب برای یادگیری نوشت و خوان بزرگسالان در لسان مادری شان از اساسی ترین ضرورت ها در امر سواد آموزی و توسعه فرهنگ و پیشرفت تمدن بشری به شمار می آید، لیکن با تأسف مفاهیم و محتوای کتب سواد آموزی قبلی در مسیر تاریخی خود دستخوش تغییر و تحول قرار گرفته و باید جای آن را مفکوره های عصر جدید و اسلوب و طرز تدریس جدید بگیرد.

علت این تغییر و تحول و جاگزینی، مرور زمان و پیشرفت علوم و تکنالوجی است که هر لحظه جهان را دستخوش تغییر و تحول ساخته و می بایستی پژوهشگران و محققان و مؤلفین کتب مفکوره ها و مفاهیم نوین و جدید را مد نظر گرفته و کتب جدید و مطابق نیازمندیهای عصر حاضر آماده سازند. ناگفته نباید گذاشت که در کتب سواد آموزی قبلی (قدیمی) نه تنها مطالب تازه مشاهده نمی شود بلکه در بیشتر موارد گمراه کننده هستند.

به صورت عموم در تألیف کتب دو مسئله عمده مد نظر است؛ یکی این که چطور بزرگسالان خواندن و نوشتن را بیاموزند یا آموختانده شوند، دوم این که مفکوره های جدید علمی را که برای زندگی مهم است، چطور در متن کتب گنجانید تا سواد آموزان از آن مستفید شده و در ذهن شان تغییرات مثبت ایجاد نموده و در زندگی شان مفید واقع گردد. پس در واقع کار نویسنده و یا مؤلف آنقدر ها آسان نیست که بعضی ها فکر می کنند؛ به خصوص در تألیف

کتاب درسی ایجاب می نماید که مؤلف بر علاوه که شخص عالم در رشته بخصوص است، می بایستی در همان رشته میتود و یا شیوه تدریس آن را بداند و از مفاهیم کلی پیداکوژی با خبر باشد تا توانسته باشد یک کتاب درسی مفید و به درد بخور جامعه تهیه نماید.

کتاب حاضر که توسط دانشمند محترم پروفیسور سروش تألیف گردیده و ایشان لطف فرموده افتخار ارزیابی آن را به این جانب سپرده اند، برای بنده جای مباهات و افتخار است.

چیزی که عیان است حاجت به بیان نیست. محترم سروش صاحب خود داکتر زبانشناسی و اصول تدریس می باشند و همه اصول و قوانین تعلیم و تربیه را علماً میدانند و به همه گفته های قبلی بنده مهر تأیید میگذارند.

من کتاب حاضر (زبان دری برای کلان سالان) را کلاً مطالعه و ارزیابی نمودم و با یک دید انتقادی هر درس و تمرینات آن را مورد مطالعه قرار داده و متن و محتوا و مفاهیم کلی کتاب را از نظر گذشتاندم. واقعاً کتاب فوق الذکر تمام اصول و قواعد زبان را در بر گرفته و هر درس و تمرینات آن بر علاوه که چهار پرنسیپ یا اصل یادگیری یا آموزش را یعنی شنیدن، گفتن، خواندن و نوشتن را مد نظر داشته بر علاوه دو مطلب عمده آموزش را یکی این که چطور کلمات و جملات و جابجایی حروف در سر، وسط و اخیر کلمه و همچنان کلمات و جملات پسندیده طوری درج کتاب گردیده که شاگرد سواد آموز به ذوق و علاقه خاص سنی و فرهنگی خود آن را فرا گیرد. دوم این که اصل هدف اساسی تعلیم و تربیه که عبارت از اصل تغییر مثبت سلوک است که کتاب و معلم هر دو وظیفه دارند تا سلوک شاگردان را به سوی اهداف عالی انسانی رهنمایی کنند که البته در کتاب حاضر این آرزو ها برآورده شده. ناگفته نباید گذاشت که کلمات و جملات و بالاخره پراگرافها به مفاهیم دینی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، صحتی و فولکور ما مرتبط گردیده و در رابطه به آنها قصه های شیرین ارایه گردیده که برای سواد آموزان انگیزه مثبت خوب داشته و عملیه تدریس را تسریع می بخشد و درس را دلچسپ تر می سازد. هکذا در تمرینات هر درس استقلالیت ذهنی و فکری سواد آموزان با در نظر داشت جنس زن و مرد مد نظر گرفته شده که به زیبایی هر درسی می افزاید.

اصل استقلالیت فکری یک رکن اساسی در علم تعلیم و تربیه بشمار می آید.

در کتاب حاضر (آموزش فارسی دری برای سواد آموزان) از جملات ساده و سلیس شروع و به جملات پیچیده و مشکل تر انجامیده که عملیه آموزش را سهل ساخته و سواد آموزان را بیشتر تشویق می کند تا با علاقه مندی زیاد تر طرز نوشتن و خواندن را یاد بگیرند. باید تذکر داد که این طرز کار زیبایی کتاب را مضاعف ساخته است.

تجربه طولانی محترم پروفیسور صاحب سروش در امر تدریس شاگردان و محصلان دانشگاه کابل و دیگر موسسات تعلیمی و خدمات بی شائبه جناب شان در ساحة تعلیم و تربیه شاگردان وطن عزیز ما و علاقه و ذوق بی نهایی که جهت خدمت گذاری در عالم هجرت و غربت داشته اند، این بنده فقیر و فقیر را وا میدارد تا حضور شان سر تعظیم خم نموده و از ایشان در زمینه تألیف کتاب حاضر شان اظهار امتنان و سپاس و قدر دانی نموده و از دربار ایزد متعال صحت و سلامتی و طول عمر استدعا نمایم.

با احترام

سید مختار عنبری

تقریظ

کتاب و یا بهتر بگوییم کتابهای وزین و ارزشمندی که قرار است تحت عنوان "آموزش زبان فارسی دری برای سوادآموزان" به دسترس فارسی زبانان عزیز در سراسر جهان قرار گیرد، محصول و فرایند سالها کار و تلاش ثمر آفرین و بهره دهنده استاد بزرگوار پروفیسور ابراهیم سروش است که تجارب و کارکردهای گسترده‌ی در پهنای آموزش دهی زبان انگلیسی را در دانشکده‌ی زبان و ادبیات دانشگاه کابل دارند. از اینکه استاد ارجمند لطف فرموده کار مرور و از نظرگذراندن این اثر گرانبها را به عهده‌ی من نهادند، ابراز سپاس و امتنان مینمایم و آرزومندم توانسته باشم این فرض را به گونه‌ی شایسته‌ی بی ادا نمایم. کتاب حاضر که اوصاف و ویژه گی های آن را هم استاد گرامی محمد ابراهیم سروش و هم محترم عنبری صاحب و همچنان محترم عتیق فقیری و محترم منیژه نادری برشمرده و مرا از تکرار آن مستغنی گردانیده اند، کتابیست مفید و در خور هرگونه ستایش که امید است هرچه زودتر به زیور چاپ آراسته و به دسترس فارسی زبانان گرامی قرار گیرد.

با احترام

پوهنیاړ عبدالواحد رحمانی

برگی در حاشیه این سلسله

خواننده عزیز این چند سطر را سپاسگزاریم که بعد از مطالعه نوشته های ارزشمند و همه جانبه دانشمندان و استادان ارجمند آقای سروش، محترم عنبری و محترم واسع رحمانی هنوز میخوانند چیز بیشتر در مورد این سلسله بدانند.

با استاد سروش زمانی آشنا شدیم که دنبال گردآوری مطالب برای نشریه نوپای (آموزشی و معلوماتی) نهال سرگردان بودیم و بعد از یک معرفی مختصر و نشست کوتاه با ایشان، درک کردیم که او با وجود بزرگی سن و سرگردانی های مهاجرت، هنوز چه عاشقانه و دردمندانه به هموطنانش می اندیشد. واقعاً زحمتی را که در نوشته این سلسله متقبل شده اند، قابل مکث و قدردانی است.

استاد سروش به زودی با کار ها و نیاز های ما آشنا شدند و پیشنهاد همکاری در زمینه تدوین و چاپ کتاب شان را طرح کردند و ما که تازه نخستین شماره "نهال" را به نشر سپرده بودیم، به مشکل جرئت کردیم این پیشنهاد را بپذیریم؛ چون اگر حرف بالای آموزش زبان باشد، دانش، دقت و مهارت بیشتر در کار است.

استاد سروش که در رشته آموزش زبان انگلیسی تجارب ارزشمندی دارند و مدت زیادی در این عرصه کار کرده اند، با در نظر داشت روش ها و میتود های پذیرفته شده جهانی این سلسله را تهیه کرده اند که دارای سودمندی و ارزشمندی چشمگیر است. ایشان با بزرگواری یی که دارند، جهت تشویق و سهمگیری بیشتر ما در نشر این سلسله، مسوولیت بزرگ ویراستاری و تدوین متون کتاب را به ما پیشنهاد کردند که از یک جهت تجربه بس دشوار بود و از جانب دیگر مجال بود برای ابراز نظر و ایجاد رابطه مان با هموطنان نوآموز و نیازمند ما از طریق این کتاب که خود را با ایشان و در کنار شان احساس کردیم و خوشبختانه با داشتن یک کتابخانه کوچک "شاهمامه" و نیرو و علاقمندی به کار فرهنگی در این غربت، توانستیم داشته های خود را در اختیار سوادآموزان گرامی قرار دهیم.

در این کتاب به ویژه در دوره دوم آن بیشتر کوشیده ایم تا مطالب نو و مطابق ضرورت عصر و زمان در اختیار استفاده کننده گان قرار گیرد تا خواننده بتواند در پهلوی این که سواد می آموزد، در موارد مختلف معلومات حاصل کند. البته برای روشنی بیشتر مآخذ مطالب اقتباس شده نیز در حاشیه متن ها جا گرفته اند.

قابل یادآوریست که شماری از متون آخر دوره نخست، به ویژه در کتاب تمرینات دوره دوم بیشتر طولانی اند؛ با در نظر داشت شیوه های جدید آموزش زبان، برای سواد آموزان و حتی کسانی که زبان دوم می آموزند، توصیه میشود که با مطالعه متن های نسبتاً طولانی عادت کنند؛ تا از یکسو سرعت و استعداد خواندن شان تقویه شده با واژه های بیشتر آشنا شوند و از جانب دیگر آهسته آهسته به مطالعه کشانیده شوند. باید گفت که شرط نیست خواننده نوپرداز، تمام واژه ها را دقیق خوانده بتواند و صد در صد مفهوم آن را بداند؛ این یک تمرینست که با تکرار آن واژه ها ذهن نشین خواننده میشود و به مرور زمان خواننده مفهوم آن را در لابلای جملات درک میکند. البته خواننده متجسس و علاقمند خواهد کوشید تا با استفاده از فرهنگ لغت، به واژه های نامانوس بپردازد و چه خوب است اگر بعد از تطبیق دوره اول این سلسله، شما سوادآموزان را توصیه کنید که از یکی از فرهنگ های فارسی استفاده کنند و افزوده میشود که داشتن فرهنگنامه فارسی برای آموزگاران این کتاب حتمی پنداشته می شود.

چون این کتاب در نود و نو درس تکمیل شده است، جالب یافتیم که نام این سلسله را "۹۹ گام" گذاریم تا برای آموزگاران و سوادآموزان سهولت بیشتری در معرفی و دریافت آن ایجاد کرده باشیم.

بدون شک تا آنجاییکه مربوط کار ویرایش متن ها و زبان است، کمی و کاستی هایی در این کتاب موجود خواهد بود و امیدواریم با رهنمایی های سودمند صاحب نظران و دست اندرکاران زبان فارسی دری، در چاپ دوباره این سلسله تصحیح و تجدید نظر به عمل آید.

با سپاس،

عتیق الله فقیری و منیژه نادری

دست اندرکاران بنیاد شاهمامه، هالند

info@shahmama.com

www.shahmama.com

به نام خداوند جان آفرین
حکیم سخن بر زبان آفرین

www.shahmama.com

درس اول: الف مددار (آ) در شروع کلمه

دانستن:

آب، آبرو، آفتاب، آمو، آباد

خواندن:

آب روان است. آفتاب گرم است. آبرو مهم است.
آزاده خوشحال است. آمو دریا است. شهر ما آباد است.

گفت و شنود:

داود: شما آب باران را می نوشید؟
ستاره: آب باران پاک نیست، من از آن نمینوشم.
داود: دریای آمو در کجا است؟
ستاره: دریای آمو در شمال افغانستان.
داود: شهر شما آباد است؟
ستاره: نه، شهر ما در جنگ ها ویران شده است.
داود: آبرو و آبرو چه فرق دارد؟
ستاره: آبرو عزت و آبرو بالای چشم است.
داود: آفتاب به زمین چه میدهد؟
ستاره: آفتاب به زمین نور و حرارت میدهد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

آب آبرو آفتاب آمو آباد

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

آب، آرد، آبرو، آفتاب، آمو، آباد، آزادی

مثال: آبرو، احمد نزد همه عزت و آبرو دارد.

زندگی در _____ است.

شهر ما _____ نیست.

_____ بسیار گرم است.

دریای _____ در افغانستان است.

_____ وقار را گویند.

_____ باران پاک نیست.

از گندم _____ می سازند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

آفتاب قشنگ است.

دریای آمو کلان است.

آب باران پاک نیست.

آبروی نزد انسان است.

شهر ما آباد نیست.

درس دوم: الف مددار (آ) در وسط کلمه

دانستن: قرآن، پیش آمد، درآمد، مآخذ، هماهنگ

خواندن: قرآن یا فرقان کتاب ماست، سبحان نام خداوند است، رحمان ما بخشنده است، یزدان هم نام خداوند است، جولان حرکت تیز است.

گفت و شنود:

فرحناز: چرا قرآن مجید میگوییم؟

محمود: چون قرآن کتاب با عظمت و بزرگ است.

فرحناز: برادر تان چگونه برخورد دارد.

محمود: او با همه پیشآمد خوب دارد.

فرحناز: درآمد ماهانه شما کافی است؟

محمود: بلی کافی است ولی پس انداز نمی توانیم.

فرحناز: آیا برای برنامه فردا آماده گی گرفته شده است؟

محمود: بلی همه چیز هماهنگ شده است.

فرحناز: مآخذ چه معنا دارد؟

محمود: مآخذ جمع مآخذ است و به معنای جایی که چیزی را از آن

میگیریم، میباشد.

نوشتن:

این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

قرآن، پیش آمد، درآمد، مآخذ، هماهنگ

مشق: این کلمات را در جاهای خالی بنویسید.

پیش آمد، درآمد، مآخذ، هماهنگ

مثال: قرآن: ما قرآن می خوانیم.

آن شاگرد با همه شایسته است.

خواهرم در این گپ با ما _____ است.

_____ سالانه برادرم ۱۲۰ هزار افغانی است.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

مامایم بسیار خوب قرآن تلاوت میکند.

همآهنگ به معنای موافق و یکنواخت است.

سراب مانند روی آب معلوم میشود.

انسان بردبار پیش آمد خوب دارد.

مآخذ هر کتاب باید در آن ذکر شود.

www.shahmama.com

درس سوم: الف (ا) در شروع کلمه

دانستن:

انور، انگور، انار، ابر، اسپ، الماری.

خواندن:

انور جوان است. انگور شیرین است. ابر سفید است.
انار ترش است. اسپ هوشیار است. الماری قشنگ است.

گفت و شنود

سینا: احمد شما الماری دارید؟ بهزاد: بلی یک الماری قشنگ داریم.
سینا: در الماری چه دارید؟ بهزاد: یک قاب انگور و دو عدد انار.
سینا: اسپ شما چه رنگ دارد؟ بهزاد: اسپ من نسواری است.
سینا: ابر چه رنگ دارد؟ بهزاد: ابر سفید معلوم میشود.

نوشتن:

این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

انور، انگور، انار، اسپ، ابر، الماری

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

انور، انگور، انار، اسپ، ابر، الماری.

مثال: اسپ من نسواری است.

۱- _____ قشنگ است. ۲- _____ شیرین است.

۳- _____ ترش است. ۴- _____ جوان است.

۵- _____ سفید است. ۶- _____ بزرگ است.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

الماری قشنگ است. اسپ جوان است. انار شیرین است.
انگور ترش است. انور لایق است. ابر سفید است.

درس چهارم: الف (ا) در وسط کلمه

دانستن:

باد، باران، خار، خانه، باز، کار

خواندن:

باد شدید می وزد.
باران تند میبارد.
خار تیز است.
خانه کلان است.
باز زیبا است.
این کار مشکل است.

گفت و شنود:

فیروز: خانه شما کلان است؟	جاوید: بلی خانه ما کلان است.
فیروز: کار شما مشکل است؟	جاوید: بلی مشکل است.
فیروز: گل چه دارد؟	جاوید: گل برگ دارد.
فیروز: باز چیست؟	جاوید: باز یک پرنده زیبا است.
فیروز: شما چه کار میکنید؟	جاوید: من شاگرد استم.
فیروز: شما خانه دارید؟	جاوید: بلی یک خانه کلان داریم.

نوشتن:

این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

باد، باران، خار، خانه، باز، کار

مشق:

این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

باد، باران، خار، خانه، باز، کار، قادر

مثال: _____ جوان است. قادر جوان است.

- ۱- _____ تند میبارد. ۲- _____ پرنده زیبا است.
- ۳- _____ شدید میوزد. ۴- _____ ما کلان است.
- ۵- _____ او مشکل است. ۶- _____ تیز است.

املا:

این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

باران شدید میبارد.

خار تیز است.

باز پرنده زیبا است.

کار او مشکل است.

باد تند میوزد.

خانه کلان است.

لطیفه

آب کشیدن ملا از چاه

ملا نصر الدین در حال آب کشیدن از چاه بود که در نیمه راه طناب سگلید و سطل به داخل چاه افتاد. ملا در حال فکر کردن در لب چاه نشسته بود که مردی از آن جا گذشت و گفت: ملا چرا لب چاه نشسته ای؟ ملا گفت: طناب سگلید و سطل در چاه افتاد. حالا منتظرم تا سطل بالا بیاید تا گریبانم را گرفته و توان قطع کردن طناب را ازش بگیرم.

درس پنجم: الف (۱) در اخير كلمه

دانستن: ما، شما، آنها، ماما، بابا، صدا

خواندن: ما به خانه شما می آییم.

شما کار را تمام کردید.

آنها تیز رفتند.

ماما انار شیرین خورد.

بابا انگور ترش خورد.

او صدا کرد.

گفت و شنود:

جواد: شما چه می کنید؟ عارف: ما کار می کنیم.

جواد: آنها چه میکنند؟ عارف: آنها کار نمی کنند.

جواد: مامای شما کجا رفت؟ عارف: مامایم به خانه رفت.

جواد: بابا چه کرد؟ عارف: بابا شما را صدا کرد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

ما شما آنها ماما بابا صدا

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

ماما، شما، ما، آنها، صدا، کاکا

مثال: احمد دو _____ دارد. احمد دو ماما دارد.

احمد به _____ گفت: انور _____ ندارد، انور بابا دارد.

اشرف _____ ندارد، ماما دارد. اشرف اختر را _____ کرد.

_____ کجا رفته بودید که خانه نبودید؟

شما به _____ چه گفتید؟

املا نوشتن: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

شما خانه رفتید؟
آنها چه کار می کنند؟
ما خوب هستیم.
مامایم جوان است.
بابای شما جوان است.
کاکایم خانه رفت.

www.shahmama.com

درس ششم: حرف (ب) در شروع کلمه

دانستن: بادنجان، بادرنگ، بامیه، باقلی، بادام، بازار

خواندن:

من بادنجان سیاه را دوست دارم.
شما بادام را خوش دارید.
به بادرنگ خیار هم میگویند.
بامیه را در قندهار بندی میگویند.
مامایم باقلی پلو را دوست دارد.
کاکایم دیروز به بازار رفت.
بادام در مزار شریف زیاد است.

گفت و شنود:

جمال: شما بادنجان سیاه را خوش دارید؟
فرید: بلی من بادنجان سیاه را خوش دارم.
جمال: بادرنگ چه رنگ دارد؟
فرید: بادرنگ سبز است.
جمال: چرا بامیه مفید است؟
فرید: چون بامیه ویتامین زیاد دارد.
جمال: بادام مزار شریف خوب است؟
فرید: بلی بادام کاغذی آن خوب است.
جمال: در شهر شما بازار است؟
فرید: بلی، شهر ما یک بازار بزرگ دارد.

نوشتن: این واژه‌ها را در کتابچه‌های تان بالای چهار خط بنویسید.

بادنجان، بادرنگ، بامیا، باقلی، بادام، بازار

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
بادنجان، بادرنگ، بامیا، باقلی، بادام، بازار

مثال: ما یک بازار بزرگ داریم.

من دیروز _____ کاغذی خوردم.

بابای شما _____ سیاه را خوش دارد.

پدرم _____ پلو زیاد می خورد.

مادرم _____ نمی خورد.

شما _____ زرد را می خورید؟

در شهر ما _____ بزرگ است.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

بامیه ویتامین زیاد دارد.

بادرنگ سبز خوب است.

باقلی پلو مزه دارد.

بادام کاغذی شیرین است.

بادنجان سیاه را خوش دارم.

درس هفتم: حرف (ب) در وسط کلمه

دانستن:

خربوزه، تربوز، تبر، خبر، صبر، کباب

خواندن:

مامایم هر روز خربوزه می خورد.
کاکایم دیروز تربوز خورد.
مادرم همیشه خبرم را میگیرد
پدرم فردا برای شما کباب می پزد.
صبر در کارها بسیار خوب است.
من با تبر چوب شکستاندم.

گفت و شنود:

محمود: شما چرا خربوزه را خوش ندارید؟
مسعود: چون زیاد شیرین است.
محمود: خبر دارید که فردا مامایم می آید؟
مسعود: بلی، ما یک سال صبر کرده ایم که او بیاید.
محمود: چوبشکن با تبر چه میکند؟
مسعود: او با تبر چوب می شکند.
محمود: مادرم فردا برای ما کباب می پزد.
مسعود: چه خبر خوب دادید.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

خربوزه، تربوز، تبر، خبر، صبر، کباب

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
خربوزه، تربوز، تبر، خبر، صبر، کباب

مثال: خربوزه قندهار بسیار شیرین است.

مزار شریف _____ و _____ شیرین دارد.

_____ برای شکستن چوب است نه برای شکستن سنگ.

_____ کردن در کارها خوب است.

_____ گوشت گوسفند مزه دارد.

_____ ناگوار و بد را اگر ضرور نباشد به کسی نرسانید.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

شما خربوزه را دوست دارید؟
مادرم به تربوز هندوانه می گوید.
تبر برای شکستن چوب است.
آنها صبر کردن را دوست دارند.
کباب را کبابی مزه دار می پزد.

لطیفه

آدم نترس

در جمع عده یی از جوانان مجرد، یک متأهل وجود داشت. موضوع بحث شان «ترس» بود. از همه سوال می شد که از چه چیز هایی می ترسند. همه جز مرد متأهل چیز ها یا وقایعی را نام می بردند که از آنها می ترسیدند. نوبت فرد متأهل شد. از او سوال شد که از مار و عقرب و تمساح نمی ترسد. گفت نه. از او پرسیدند: از پرتاب شدن از کوه یا ساختمان چند طبقه ای هم نمی ترسی؟ متأهل گفت: نه. عاقبت یکی از او پرسید: پس از چی می ترسی؟ گفت از زخم.

درس هشتم: حرف (ب) در اخير کلمه

دانستن: نواب، کتاب، خواب، جواب، خراب، صواب، ثواب

خواندن:

بهترین دوست انسان کتاب است.
خواندن کتاب خوب، صواب است.
جواب جاهلان، خاموشی است.
خراب کردن چیزی آسان، و ساختن آن مشکل است.
نواب انسان دانشمند است.
خواب خراب را به کس مگو.

گفت و شنود.

نوروزی: شما به کتاب خواندن دلچسپی دارید؟
سوزان: بلی کتاب بهترین دوست انسان است.
نوروزی: چرا کار خوب ثواب دارد؟
سوزان: چون کار خوب را خداوند دوست دارد.
نوروزی: آیا شما کتاب مثنوی مولوی را دارید؟
سوزان: بلی دارم و یگان جای آن را خوانده ام.
نوروزی: خواب کردن بهتر است یا کتاب خواندن؟
سوزان: هر کدام جای خودش را دارد.
نوروزی: برادر نواب کتاب فروشی میکند؟
سوزان: بلی او دکان قرطاسیه فروشی دارد و کتاب هم می فروشد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

نواب، کتاب، صواب، خواب، جواب، خراب، ثواب

این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
کتاب، نواب، ثواب، خواب، جواب، خراب
مثال: جواب. جواب جاهلان خاموشی است.

من از خواندن و مطالعه _____ لذت می برم.

_____ زیاد تر وقت خود را به _____ میگذراند چون بیکار است.

خاموش بودن بهتر از _____ نامناسب دادن است.

انجام دادن کار خوب _____ دارد، چون خداوند را راضی می سازد.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های تان بنویسید.

آیا شما کتابهای خوب در خانه دارید؟
چرا مورچه ها چند ماه می خوابند؟
چرا شما کمک به دیگران را ثواب می دانید؟
راه صواب یا درست به نظر شما چیست؟

لطیفه

آشپز ماهر

خانمی برای استخدام یک آشپز زن در اخبار اعلان داد و بلافاصله دختری به او مراجعه کرد. خانم از دختر پرسید: تو آشپزی بلدی؟ دختر گفت: من دو رقم آشپزی بلدم، یک رقم برای مهمانان خود تان که دوستشان دارید و یک رقم برای مهمانان شوهر تان که می خواهید دیگر مزاحم شما نشوند.

www.shahmama.com

درس نهم: حرف (پ) در شروع کلمه

دانستن: پدر، پرده، پنجه، پنیر، پنبه، پری

خواندن: پدر و مادر دو موجود گران بها هستند.
پرده پوشی در بعضی امور صفت خوب است.
پنیر با کشمش مزه خاص دارد.
پنبه مصر شهرت جهانی دارد.
رستم پهلوان قوی پنجه بود.
چهره زیبا را به پری تشبه میکنند.
گفت و شنود:

رفیع: پدر شما تحصیل کرده است؟
شفیع: بلی پدرم تحصیلات عالی دارد.
رفیع: شما پلو را چگونه می خورید؟
شفیع: پلو و بعضی غذا ها را با قاشق و پنجه میخوریم.
رفیع: پرده های خانه شما چه رنگ دارد؟
شفیع: پرده های خانه ما گلابی است.
رفیع: پنیر از چه ساخته می شود؟
شفیع: پنیر از شیر ساخته میشود.
رفیع: شما تا حال پری را دیده اید؟
شفیع: من پری را یک افسانه می پندارم.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

پدر، پرده، پنجه، پنیر، پنبه، پری

www.shahmama.com

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

پدر، پرده، پنجه، پنیر، پنبه، پری

مثال: پری پری موجود افسانوی است.

_____ و مادر دو موجود مهربان برای فرزندان است.

قوت جسمانی انسان به بازو و _____ اش است.

_____ های سالون ما زیبا است.

خوردن _____ برای صحت مفید است.

تا حال هیچ کسی _____ را به چشم نه دیده است.

از _____ پارچه های زیبای نخی می سازند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خو بنویسید.

عزیز تر از پدر و مادر کسی نیست.
پنیر کشور هالند در جهان مشهور است.
پرده پوشی، پنهان کردن را گویند.
کتان از پنبه بافته میشود
با پنجه غذا می خوریم.
پری پیکر، خوشنما و زیبا روی را میگویند.

لطیفه

اخراج روزنامه نگار

مردی به مدیر یک جریده مراجعه کرد و گفت: اگر فلان نویسنده را که آبروی مرا برده، اخراج نکنید، از دست شما شکایت می کنم. او مرا کلاهبردار و دزد خطاب کرده است.
مدیر گفت: ما او را اخراج کردیم. چون این دفعه چندم است که به او اخطار داده بودیم که موضوعات عادی را که همه مردم از آن اطلاع دارند، در اخبار ننویسد.

درس دهم: حرف (پ) در وسط کلمه

دانستن: تپه، شبیره، سپر، اسپند، سپری، سپاه

خواندن: کابل تپه های زیبا دارد.

شبیره روشنی را دوست دارد.

سپر برای دفاع از شمشیر دشمن به کار می رفت.

دود اسپند ماده ضد عفونی است.

قشون، سپاه و لشکر یک معنا دارد.

گفت و شنود:

مسعود: حالا هم از سپر در جنگ استفاده میشود؟

شفیق: نخیر، سپر جزو آثار عتیقه شده.

مسعود: تپه از کوه چه فرق دارد؟

شفیق: تپه نسبت به کوه پست است.

مسعود: چرا شبیره همیشه دور چراغ می چرخد؟

شفیق: زیرا روشنی را زیاد دوست دارد.

مسعود: دود اسپند چه خاصیت دارد؟

شفیق: دود اسپند خاصیت ضد عفونی دارد.

مسعود: سپری کردن چه معنا دارد؟

شفیق: مترادف گذشتاندن است.

مسعود: کلمه سپاهی و سپاه از هم چه فرق دارد؟

شفیق: سپاه یعنی لشکر و قشون، سپاهی یک فردی از سپاه یا لشکر است.

نوشتن: این کلمات را روی چهار خط بنویسید.

تپه، شبیره، سپر، اسپند، سپری، سپاه

این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

تپه، شبیره، سپر، سپری، سپاه

مثال: تپه _____ کوه نسبت به _____ بلند تر است.

خفاش یا _____ پرنده پستاندار است.

_____ در جنگها جهت دفاع از ضربه شمشیر استفاده میشود.

به قشون و لشکر _____ هم گفته میشود.

سپاهی شب را در دشت _____ کرد.

املا: جواب سوال های معلم خود را در کتابچه های تان بنویسید.

آیا همه تپه ها از خاک ساخته شده اند؟

نام دیگر "شبیره" چیست؟

در دوران قدیم سپر را برای چه استفاده می کردند؟

سپاهی و سپاه از هم چه فرق دارند؟

لطیفه

ارباب خسیس

ارباب خسیسی چهار نوکر داشت. روزی گدایی در خانه او را زد و کمکی طلب کرد. ارباب یکی از نوکرانش را صدا زد و گفت: ای ابراهیم به اسماعیل بگو که به قنبر بگوید که او به سلیمان بگوید که برود در خانه و به گدا بگوید که ما چیزی نداریم. چون گدا این حرف را شنید، سر به آسمان بلند کرد و گفت: ای خدا به جبرئیل بگو که به میکائیل بگوید که به اسرافیل بگوید که به عزرائیل بگوید که جان این مرد پول دوست را بگیرد.

درس یازدهم: حرف (پ) در اخیر کلمه

دانستن: کمپ، گپ، اسپ، چپ، چاپ

خواندن: کمپ خیمه و همچنان اردوگاه را گویند.
هنگام گذشتن از جاده باید سمت راست و چپ خود را ببینیم.
گپ زدن و سخن گفتن آسان است اما عملی کردن آن مشکل.
در بازی بز کشی از اسپ های چست و چالاک استفاده می کنند.
با به میان آمدن کمپیوتر، صنعت چاپ پیشرفت زیاد کرده است.

گفت و شنود:

فاروق: شما امروز به کمپ جوانان نرفتید؟
فواد: نخیر، کار داشتم نتوانستم.
فاروق: چرا بز کشی شامل بازی های المپیک نیست؟
فواد: چون در اکثر کشور ها این بازی رایج نیست.
فاروق: چرا موتر ها در افغانستان به دست راست جاده میروند و در پاکستان به دست چپ؟
فواد: چون قانون ترافیک پاکستان سمت چپ است.
فاروق: پر حرف به چه کس ها می توان گفت؟
فواد: کسی که بیهوده زیاد حرف بزند و صحبتش تسلسل منطقی نداشته باشد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

کمپ، گپ، اسپ، چپ، چاپ

مشق: این کلمات را در جاهای حالی جملات بنویسید.

کمپ، گپ، اسپ، چپ، چاپ
مثال: مهاجرین در کمپ زندگی می کنند.

_____ و سخن بی جا انسان را کو چک میسازد.

بعضی ها فکر می کنند که دیدن _____ سفید در خواب خوشبختی است.

برخی از مردم با دست _____ می نویسند.

کتاب، مجله و اخبار را در مطبعه _____ می کنند.

املا: به سوالات معلم خود جواب بدهید.

چرا برخی از انسانها چپ دست استند؟

اگر از کسی می خواهید که گپ نزند، به او چه میگویید؟

کدام محل و جای را کمپ گویند؟

لطیفه

مردی به قصد رفتن به مزرعه، سوار بر خرش شد و آن را به سوی مزرعه راند. در بین راه خسته شد و حرکت خر را آهسته کرد و کم کم روی خر خوابش برد. خر راه شهر در پیش گرفت و جلو یک دکان قصابی ایستاد. ناگهان مرد از خواب بیدار شد و مات و مبهوت به اطراف نگاه کرد. قصاب پرسید: آقا، این جا چه می کنی؟ مرد جواب داد: "والله من نمی دانم، از خر پرسید."

درس دوازدهم: حرف (ت) در شروع کلمه

دانستن: توبه، تراب، تار، تازیانه، تیز

خواندن:

توبه کردن باید با صدق باشد.
گویند عشق لیلی در تار و پود مجنون جا داشت.
تازیانه را قمچین نیز می گویند
شمشیر عدالت تیز است اما، سر بی گناه را نمی برد.

گفت و شنود:

آرزو: چرا توبه کردن ثواب دارد؟
سپیده: چون قلب را پاک می کند.
آرزو: تار جولا برای چیست؟
سپیده: برای به دام انداختن حشرات.
آرزو: تبر از تبرزین چه فرق دارد؟
سپیده: تبر برای شکستن چوب است و تبرزین سلاح جنگ است.

نوشتن:

این کلمات را بالای چهار خط بنویسید:

www.shahmama.com

توبه، تراب، تار، تازیانه، تبر

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

توبه، تار، تازیانه، تبر
مثال: توبه کردن قلب انسان را پاک می کند.

_____ عنكبوت از جمله محکم ترین تار ها شناخته شده است.

دزدان را در قدیم با _____ و شلاق میزدند.

چوبشکن با _____ چوب می شکند.

شخص مؤمن همیشه _____ به لب دارد.

املا:

این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.
آیا شما با صدق توبه میکنید؟
تار جولا بسیار نازک ولی محکم است.

درس سیزدهم: حرف (ت) در وسط کلمه

دانستن: کتاب، آفتاب، کتاره، ستاره، کتان، اعتبار

خواندن:

کتاب دوست صادق و رهنمای انسان است.
آفتاب یک کره نورانی است که به ما روشنی میدهد.
کتاره همان ساختمان چوبی یا آهنی است که در کنار برنده ساخته میشود.
ستاره ها در شب زیبا به نظر می آیند.
کتان یک نوع پارچه پنبه ای است.
اعتبار انسان به صداقت و کمال اوست نه به مال او.

گفت و شنود:

طوفان: چرا به کتاب بهترین دوست می گویند؟
دینا: چون کتاب را میتوانیم در وقت تنهایی بخوانیم و از آن چیزی بیاموزیم.
طوفان: آیا آفتاب مانند ستاره های دیگر حرکت دارد؟
دینا: بلی در دنیا هیچ چیز ساکن و بدون حرکت نیست.
طوفان: کتاره از دیوار چه فرق دارد؟
دینا: کتاره دیواری است که از چوب و یا آهن ساخته و در برنده، دور زینه و بام از آن استفاده میشود.
طوفان: چرا به اعتبار انسان ثروت و مال او نیست؟
دینا: چون اساس آزمایش صداقت و راست کاری است نه دنیا داری.

www.shahmama.com

نوشتن:

این کلمات را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

کتاب، آفتاب، کتاره، ستاره، کتان، اعتبار

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
کتاب، آفتاب، کتاره، ستاره، کتان، اعتبار

مثال: کتان: از تار پنبه پارچه کتان می بافند.

از گردش زمین به دور _____ چهار فصل پیدا می شود.

_____ در کنار برنده ساخته می شود و آنجا را مصون و زیبا می سازد.

دوست همیشگی و رفیق _____ است.

بعضی می گویند _____ عمر او غروب کرد یعنی مرد.

شخصیت انسان، به دانش، اخلاق، و نیکو کاری مربوط است نه با لباس _____ یا ابریشمی.

انسان خاین و دو رو نزد مردم _____ ندارد.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

همنشین خوب ما کتاب است.

اگر آفتاب نباشد، زندگی ناممکن است.

در فضا ستاره ها زیاد است.

دروغ و فریب کاری اعتبار را از بین می برد.

لطیفه

جواب منطقی

مادری در حال یاد دادن اتو کاری به دخترش، از او پرسید: چگونه میفهمی که اتو داغ شده؟ دخترش جواب داد: آن را روی لباس می گذارم؛ هر وقت دود از لباس بلند شد، می فهمم که اتو خوب داغ شده است.

درس چهاردهم: حرف (ت) در اخیر کلمه

دانستن: تابوت، تخت، سخت، بدبخت، دست، جفت

خواندن: جسد مرده را در تابوت حمل میکنند.
این تخت خواب را دیروز خریدم.
کار سخت را هر کس کرده نمی تواند.
بخت هر انسان به کوشش و پشت کار او تعلق دارد.
با افتادگان باید دست یاری بدهیم.
اکثر موجودات با جفت خود زندگی میکنند.

گفت و شنود:

رامین: تابوت را از چه میسازند؟
آرین: تابوت را از چوب میسازند.
رامین: آیا هنوز در جهان امروزی رژیم های شاهی وجود دارد؟
آرین: بلی، در بعض کشور ها به مثل سمبول وجود دارد.
رامین: آیا هر کاری را که انجام داده نمی توانیم، سخت است؟
آرین: سختی و آسانی کار بیشتر به عقل و توانایی انسان مربوط است.
رامین: بدبختی و خوشبختی انسان به چه ارتباط دارد؟
آرین: به نظرم به خود انسان و محیطی که در آن زندگی می کند.
رامین: آیا بدون داشتن جفت حیات انسانی باقی می ماند؟
رامین: بدون زن و مرد که جفت هم هستند، زندگی انسانی بقا نمیکند.

www.shahmama.com

نوشتن: این کلمات را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

تابوت، تخت، سخت، بدبخت، دست، جفت

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
تابوت، تخت، سخت، بدبخت، دست، جفت
مثال: او بخت خود را آزمایش کرد.

پرنندگان وقتی با هم _____ شوند، آشیانه می سازند.

" _____ به سلیمان نماند و گنج به قارون."

کار _____ انسان را خسته میسازد.

دل به _____ آور که حج اکبر است.

امروز طالع و _____ ما گزل کرد، چون دوست ما از سفر آمد.

سر منزل اخیر ما با _____ به طرف قبرستان است.

املا:

این جملات را بعد از معلم در کتابچه های خود بنویسید.

بالای تخت نشستن دلیل بزرگواری نیست.

آدم سخت کوش در زندگی راحت است.

صدا از یک دست نه می آید.

بخت شما به کاردانی شما تعلق دارد.

لطیفه

احتیاط کردن ملا

زن ملا او را صدازد و گفت: بیا، نان چاشت تیار شده! ملا که خیلی گرسنه بود، آمد و پرسید: برای چاشت چی داریم؟ زنش گفت: مرغ بریان داریم. در آشپزخانه بیا و مرغ را ببر و بعد در خانه را ببند. ملا گفت: اول باید در خانه را ببندم، بعد بیایم در آشپزخانه مرغ بریان را بیاورم. احتیاط شرط عقل است.

درس پانزدهم: حرف (ث) در شروع کلمه

دانستن: ثابت، ثبوت، ثریا، ثمر، ثواب، ثبات

خواندن:

یگانه موجودی که ثابت ابدی است، خداوند است.
یکی از دلایل ثبوت وجود خداوند، خلق طبیعت و زیبایی های آن است.
ثمر کردار نیک آرامش وجدان است.
ثریا مجموعه چند ستاره زیبا و روشن است که بنام عقد ثریا یاد میشوند و در مداری به نام عنق الثور قرار دارند.
داشتن ثروت بیش خوب است اگر بیچارگان از آن بهره برند.
برقراری ثبات و صلح در وطن ما آرمان هر وطن دوست است.
دست گیری با حاجتمندان پاداش و ثواب دارد.

گفت و شنود:

رامز: آیا زمین ساکن است و یا حرکت دارد؟
منشی زاده: زمین هم به دور خود می چرخد و هم به دور آفتاب.
رامز: آیا این را برایم ثبوت کرده می توانید؟
منشی زاده: اگر زمین به دور خود و آفتاب نگردد، شب و روز و ماه و سال به میان نمی آید.
رامز: از گردش زمین به دور خودش و به دور آفتاب چه پیدا میشود؟
منشی زاده: از گردش زمین به دور خودش شب و روز، ماه سال و از گردش آن به دور آفتاب چهار فصل به وجود می آید.
رامز: آیا ثریا ستاره است یا سیاره؟
منشی زاده: ثریا ستاره است چون از خود روشنی دارد و زمین سیاره است و روشنی خود را از آفتاب می گیرد.
رامز: آیا مهتاب از خود روشنی دارد؟
منشی زاده: مهتاب و دیگر سیارات نظام شمس مثل زمین، روشنی شان را از آفتاب می گیرند.

نوشتن: این کلمات را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

ثابت، ثبوت، ثریا، ثمر، ثواب، ثبت

مشق: این کلمات را در خانه های خالی جملات بکار برید.

ثابت، ثبوت، ثریا، ثمر، ثواب، ثبات

مثال: درخت میوه دار ثمر می دهد.

_____ چند ستاره های زیبا اند که به شکل گردنبند معلوم میشوند.

شما در عقیده خود _____ استید.

جرم مجرم در محکمه _____ می شود.

کشوری که در آن جنگ نباشد از صلح و _____ بر خوردار است.

از کار خوب _____ خوب باید گرفت.

گرفتن دست افتادگان _____ دارد.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

ثمر کار نیک انسان آرامش وجدان اوست.

ثریا عروس من است.

اجر و ثواب یک معنا دارد.

عده یی از مردم عقیده ثابت ندارند.

مجرم کسی را گویند که جرم او ثبوت شده باشد.

درس شانزدهم: حرف (ث) در وسط کلمه

دانستن: اثر، کثیف، کثافت، کوثر، بعثت، کثرت

خواندن:

گفتار شما به گوش او اثر ندارد.
اگر دست های ما با کثافت آلوده باشد، باید آن را با آب گرم و صابون بشوییم.
موجودیت فابریکه های زیاد هوا را کثیف می سازد.
در آب کثیف میکروب وجود دارد.
روز بعثت حضرت محمد (ص) را مسلمانان نیکو می دارند.
کوثر نام حوضی در بهشت است.

گفت و شنود:

زهرا: به چه چیز ها می توان اثر گفت؟
فاریا: به چیزیهایی که با ارزش باشند، مثل: کتاب، نقاشی، میناتور، خطاطی و غیره.
زهرا: میکروبها در کجا به کثرت پیدا میشوند؟
فاریا: میکروبها بالای بقایای مواد غذایی بیشتر پیدا می شوند.
زهرا: معنای بعثت چیست؟
فاریا: معنای آن بر انگیزتن، فرستادن و زنده ساختن است.
زهرا: صفایی کثافت یک شهر مربوط کدام اشخاص است؟
فاریا: مربوط شهرداری و مردم آن شهر میشود.

نوشتن: این کلمات را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

اثر، کثیف، کثافت، کوثر، بعثت، کثرت

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
اثر، کثیف، کثافت، کوثر، بعثت، کثرت
مثال: اثر: گفتار شما بالای او اثر کرد.

سخن ارزشمند بر انسان هوشمند _____ گذار است.

حوض _____ در بهشت است.

نجس و _____ هر دو یک معنا دارند.

_____ به معنای از اندازه زیاد بودن است.

روز _____ پیغمبر اسلام نزد مسلمانان مقدس است

املا:

این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.
حرف خوب اثر دارد.

کلمه کوثر در قرآن مجید ذکر شده است.
در نماز عید مردم به کثرت اشتراک میکنند.
روز بعثت حضرت محمد (ص) در اسلام روز مبارک است.
نجاست و کثافت هر دو یک معنا دارند.

لطیفه

ازدواج با پیرمرد

دختری از دوستش سوال کرد: نامزدت چند ساله است؟
دوستش گفت: حدود ۶۰ ساله.
دختر گفت: وا، مگر خانه مانده بودی، آخر چرا؟
دوستش گفت: من ترجیح میدهم محبوب یک پیرمرد باشم تا بنده یک جوان.

درس هفدهم: حرف (ث) در اخیر کلمه

غیاث، غوث، بحث، مکث، باعث، مؤنث

خواندن:

غیاث یک آموزگار ورزیده است.
غوث برادرزاده غیاث است.
بحث بی جا ضیاع وقت است و همصحبتی با انسان دانشمند ضیاء اندیشه است.
جنگ باعث ویرانی و بد بختی مردم میشود.
مؤنث کلمه عربی است به معنای ماده که ضد آن مذکر یا نر است.
مکث و اندیشیدن در هر کار ثمره خوب دارد.

گفت و شنود:

شگوفه: شما غیاث و غوث را از کدام وقت می شناسید؟
سروش: غیاث و غوث را از دوران مکتب میشناسم.
شگوفه: چرا بحث کردن بی جا به نظر شما خوب نیست؟
سروش: اگر در گفتار طرفین منطق، استدلال و درک متقابل نباشد، نتیجه مثبت ندارد.
شگوفه: آیا گفته می توانید که عامل جنگ و پسمانی در کشور ما چه است؟

سروش: بی سواد، جاهل، نادانی و بی اتفاقی و هم مداخله بیگانگان باعث جنگ و بی ثباتی در کشور ماست.
شگوفه: چرا معلم تاریخ در جریان تشریح درس مکث کرد؟
سروش: به گمان سنه دقیق را فراموش کرده بود.

www.shahmama.com

نوشتن:

این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

غیاث، غوث، بحث، مکث، باعث، مؤنث

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

غیاث، غوث، بحث، مکث، باعث، مؤنث

مثال: غوث. غوث یک انسان بزرگ و با شخصیت بود.

کلمه _____ برای جنس زن گفته می شود.

خوش ندارم با کسی بی مورد _____ کنم.

_____ معنای یک سکوت کوتاه را میدهد.

مشاجره و بحث بی مورد _____ رنجش می شود.

_____ و _____ دوستان خوب ما اند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های تان بنویسید.
غیاث نام خداوند (ج) است.
بحث با کسی که دانش و تجربه کافی دارد آموزنده است.
مؤنث و مذکر برای انسان ها ، نر و ماده برای حیوانات استفاده میشود.

لطیفه

ازدواج چیست

از بهلول دانا پرسیدند: ازدواج چه خاصیتی دارد؟
بهلول گفت: ازدواج یک قمار است که در آن مرد آزادی خودش را به
گرو می گذارد و زن خوشبختی اش را. گاهی توافق اخلاقی بین آن ها
وجود دارد که هر دو برنده می شوند و گاهی توافق اخلاقی با هم ندارند
که هر دو بازنده می شوند.

www.shahmama.com

درس هجدهم: حرف (ج) در شروع کلمه

دانستن: جبر، جشن، جفا، جنگ، جدا، جمال

خواندن: جبر کردن کار جابران و ظالمان است.
کمال خوب، بهتر از جمال خوب است.
جشن آزادی کشور ما در ماه اسد است.
به شخص جابر جفا کار هم می گویند.

گفت و شنود:

پروین: چگونه مردم ما این همه جبر و ستم را تحمل کرده اند؟
سیما: مردم ما با حوصله، صبر و امید به آینده این همه مصیبتها را تحمل کرده اند.

پروین: چرا بعضی از انسان ها، جنگ خلق میکنند؟
سیما: چون آنها ماجرا جو میباشند.
پروین: می توان به خداوند صفت جلیل داد؟
سیما: بلی چون خداوند تعالی عظمت و بزرگواری دارد.

نوشتن:

این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

جبر، جشن، جفا، جنگ، جدا، جمال، جلیل

www.shahmama.com

این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
مثال: جنگ: عامل بد بختی و تباهی مردم ما جنگ است.
جبر، جشن، جفا، جنگ، جدا، جمال

من از _____ کار و _____ افروز نفرت دارم.

جنگ های تحمیلی مردم ما را از کشور شان _____ ساخت.

_____ و صورت خوب را هر کس خوش دارد.

روز آزادی کشور ما را هر سال _____ میگیرند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های تان بنویسید.

صلح پیام آور خوشبختی، و جنگ پیام آور بد بختی است.
جلیل و جلال دو برادر اند.
جمال در کار های خود موفق است.
پدر و مادر احمد از هم جدا شدند.

لطیفه

ازدواج ملا نصر الدین

ملا نصر الدین برای ازدواج دست به دامان همسایه انداخت و به آنها گفت:
برایم زنی پیدا کنید که اولاً دختر باشد، ثانیاً خوش اخلاق، ثالثاً زیبا و
رابعاً پولدار باشد.

زن های همسایه گفتند: زنی با چنین مشخصات پیدا نمی شود. پس اجازه
بدهید چهار زن برای شما بگیریم که هر کدام یکی از این مشخصات را
داشته باشد.

ملا: من موافقم به شرطی که آن زنی که پولدار است، بتواند مصارف و
مخارج زندگی چهار خانواده را به عهده بگیرد.

درس نوزدهم: حرف (ج) در وسط کلمه

دانستن: عاجز، تاجر، نجار، تجربه، نجیب، انجام، اجازه

خواندن: برادرم جلیل بدون مشوره و اجازه پدر، هیچ کاری را انجام نمی دهد.

کسب تجربه راه گشایی علم و دانش است.
آن تاجر اموال را از چین وارد می کند.
نجار از چوب سامان و لوازم خانه می سازد.
حق عاجز و مظلوم را باید ادا کرد.

گفت و شنود:

سرور: شما واژه موجود را چه تعبیر میکنید.
شکیلا: موجود به معنای وجود داشتن است.
سرور: به چه کسی تاجر گفته می شود.
شکیلا: کسی که اموال را وارد و صادر میکند.
سرور: چرا معلم به محمود اجازه بیرون رفتن از صنف را نداد؟
شکیلا: چون محمود هر روز بار بار در هنگام درس میخواهد بیرون برود.

سرور: چرا می گویند که تجربه مادر علوم است؟
شکیلا: زیرا علم بر پایه تجربه استوار است.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

عاجز، تاجر، نجار، تجربه، نجیب، انجام، اجازه

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات به کار برید.
عاجز، تاجر، نجار، تجربه، نجیب، انجام، اجازه
مثال: تاجر: کسی را که تجارت می کند تاجر می گویند.

او این کار خود را با _____ پدرم انتخاب کرد.

برادرم هر کارش را در وقت آن _____ می دهد.

اره، تیشه، و رنده، لوازم کار _____ است.

از کار خوب _____ خوب باید گرفت.

انسان شریف و _____ همیشه در قلب مردم جا دارد.

املا:

این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های تان بنویسید.
آیا اجازه دارم از شما سوال کنم؟
نجیب کار های خود را خوب انجام می دهد.
یک تاجر با تجربه در کارهایش همیشه موفق است.
او عاجز و بیچاره است، باید با او همکاری کرد.

لطیفه

استادی ملا نصرالدین در علم حساب

از ملا پرسیدند: ای ملا! آیا حساب میدانی؟ ملا گفت: من استاد علم حساب هستم. به او گفتند: پس به ما بگو هشت افغانی را چگونه بین سه نفر تقسیم می کنی؟ ملا گفت: به هر یک آنها دو افغانی می دهم. پرسیدند: پس دو افغانی دیگر را چه می کنی؟ ملا گفت: دو افغانی باقیمانده را به عنوان مزد حسابداری خودم بر می دارم.

درس بیستم: حرف (ج) در آخر کلمه

دانستن: گنج، باج، تاج، زوج، موج، رواج

خواندن: نابرده رنج، گنج میسر نمی شود.
همان پولی که به زور گرفته شود به نام باج یاد می شود.
تاج پادشاهان از جواهرات و طلا ساخته می شد.
مردم هر کشور رسم و رواج خاص خود را دارند.
برای خانم و شوهر زوج گویند.

گفت و شنود:

الاهه: بهترین گنج و سرمایه انسان چیست؟
ناهید: بهترین گنج و سرمایه دانش است.
الاهه: تاج را بر سر چه کسانی میگذرانند؟
ناهید: تاج را بر سر پادشاهان، ملکه ها و عروسان میگذارند.
الاهه: به یک زن و شوهر دیگر چه میتوان گفت؟
ناهید: برای آنها یک زوج گفته می توانیم.
الاهه: آیا رسم و رواج دو واژه مترادف است؟
ناهید: بلی هر دو یک معنا دارند.
الاهه: اگر سنگی را در آب بیاندازیم، در روی آب چه می بینیم؟
ناهید: در روی آب موج را می بینیم.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

گنج، باج، تاج، زوج، موج، رواج

www.shahmama.com

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

مثال: باج پولی که با زور گرفته شود باج است.

گنج، باج، تاج، زوج، موج، رواج

خروس ها بالای سر شان _____ دارند.

گویند _____ در ویرانه است.

_____ شدید دریا کشتی های بزرگ را غرق میکند.

مؤقتیت یک _____ خوب در زندگی زنا شویی درک کردن یکدیگر است.

در شب نکاح ماندن خینه در دست عروس و داماد بین ما _____ دارد.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

طوفان شدید باعث موج شدید دریا می شود.
نام نیک پایدار است اما تاج و تخت عمر ندارد.
مردم مظلوم و آواره ما هنوز هم در رنج و عذاب جنگ و غربت به سر می برند.
باج پولیست که به زور گرفته می شود اما مالیه پولیست که باید برای دولت پرداخت.

لطیفه

اشتیاق پیرزن

پیرزنی هر روز پسرش را سوال پیچ می کرد و مرتب از او می پرسید که در خارج از خانه چه گپ هاست. روزی پسر در جواب مادرش به شوخی گفت: امروز اعلامیه زده بودند که تمام پیر زنانی را که بتوانند یک وزن ۳۰ کیلو را از زمین بلند کنند و روی شانه بگذارند، شوهر میدهند.

پیرزن که چنین قدرتی را نداشت، به پسرش گفت: در اعلامیه نوشته نشده بود که اگر پیر زنی بتواند وزن ۳۰ کیلو را روی زمین بکشد، با او چه می کنند؟

درس بیست و یکم: حرف (چ) در شروع کلمه

دانستن: چاره، چاکری، چرب، چرک، چرم، چاقو، چادر

خواندن: خداوند چاره ساز بیچاره ها است.
انسان آزاد منش، هرگز چاکر و غلام کسی نمی شود.
از خوردن غذاهای بسیار چرب پرهیز کنید.
چرم از پوست حیوانات ساخته میشود.
از چاقو و کارد برای پوست و قطع کردن مواد غذایی استفاده می کنند..
انسان صادق همیشه قلب پاک دارد.

گفت و شنود:

شفیع: آیا مریضی سرطان چاره دارد؟
نرگس: بعضی از انواع سرطان قسماً قابل علاج است.
شفیع: آیا دوست دارید چاکر بیگانه ها باشید؟
نرگس: کسی که غیرت و شرف نداشت چاکری غیر را میپذیرد.
شفیع: کسی که قلب چرک دارد برایش چه می نامند؟
نرگس: این قسم افراد را بدگمان میگویند.
شفیع: چاقو برای چیست؟
نرگس: چاقو یک وسیله آشپزخانه است.
شفیع: آیا زبان چرب و نرم خوب است؟
نرگس: اگر این خاصیت از اندازه زیاد شد، انسان چاپلوس گفته میشود.

www.shahmama.com

نوشتن: این کلمات را در چهار خط بنویسید.

چاره، چاکری، چرب، چرک، چرم، چاقو، چادر

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات به کار برید.
چاره، چاکری، چرب، چرم، چاقو

آدم های حيله گر و _____ زبان در بين مردم اعتبار ندارند.

_____ و علاج بيماری ايدز هنوز معلوم نيست.

_____ زبانی و چاپلوسی خصلت انسانهای فرومایه است.

املا: جواب این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید

کسی را که چرم می سازد، چرمگر می نامند؟
چرا غذای چرب ضرر دارد؟
از چاقو برای چه استفاده میکنیم؟

اندرزها

- در خانه بر سر زن و بچه های خود منت نگذارید و هرگز به آن ها نگوئید که من کار می کنم و شما می خورید؛ زیرا اولاً کار خانه داری زن شما به مراتب دشوار تر از کار بیرون است و دوم اینکه هیچ طفلی قبل از تولد نامه یی برای شما نمی نویسد که مرا به وجود آورید و سرم منت بگذارید که یک لقمه نان برایم می دهید.

- اگر خیال می کنید که کار شما در بیرون از خانه مشکل تر از کار همسر شماست، به دو روش می توانید تصور خود را امتحان کنید: اول این که مدتی تصمیم بگیرید تمام کار هایی را که همسر تان در خانه انجام میدهد، انجام دهید. دوم این که تصمیم بگیرید که در مقابل هر کاری که همسر تان به طور معمول در خانه انجام میدهد، مزد معقول به او بدهید. در این دو صورت هم معلوم می شود که کار خانه سخت است یا کار بیرون و هم معلوم می شود که حقوق واقعی همسر شما به عنوان یک زن خانه دار از حقوق خود شما کمتر نیست و البته به شرط این که حقوق شما از راه مشروع به دست آید.

درس بیست و دوم: حرف (چ) در وسط کلمه

دانستن: کچالو، قیچی، دریچه، قالینچه، کوچک، مورچه خواندن: کچالو مانند گندم نشایسته دارد.

قیچی یک وسیله خیاطی است.
دریچه از ارسی خوردتر است.
قالینچه آچه بسیار مشهور است.
مورچه ها زندگی عجیبی دارند.
برادر کوچک شما چند ساله شده؟

گفت و شنود:

ژیلا: شما بیشتر کچالو می خورید یا نان؟
فاروق: در خانه ما کچالو زیاد خورده میشود.
ژیلا: چرا در خانه ها دریچه میسازند؟
فاروق: به خاطری که هوای تازه و روشنی داخل اتاق بیاید.
ژیلا: آیا قیچی تنها وسیله یی برای خیاطی است؟
فاروق: نه خیر، قیچیها از هم فرق دارند، قیچی شاخ بری، آهن بری، جراحی و غیره.
ژیلا: مورچه ها در کجا زندگی میکنند؟
فاروق: مورچه ها در زیر زمین خانه های بخصوص دارند.
ژیلا: صادرات مشهور افغانستان کدام ها اند؟
فاروق: قالین و قالینچه، پسته، پوست قره قل کشمش و غیره.
نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

کچالو، قیچی، دریچه، قالینچه، کوچک، مورچه

www.shahmama.com

مشق: این کلمات را در خانه های خالی جملات بنویسید.
کچالو، قیچی، دریچه، قالینچه، کوچک، مورچه
مثال: خیاط با قیچی پارچه را برش میکند.

خانه _____ ها در زیر زمین است.

از پشم گوسفند _____ می بافند.

وقتی که هوا طوفانی باشد _____ های خانه را می بندیم.

برادرم هنوز _____ است و شامل مکتب نشده.

نوشتن: این کلمات را ترتیب داده از آن جمله بسازید.

مثال: کوچک، چند، برادر، شما، است، ساله؟

برادر کوچک شما چند ساله است؟

نسبت، به، کوچک، کلکین، دریچه، است.

یکی، سبزی های، از، مفید، است، کچالو

مشهور، آچه، است، قالینچه

دارند، مشترک، زندگی، مورچه ها

اندرز ها

- اگر قصد رفتن به خانه یا محل کار خویشان نزدیک یا دور و یا آشنایان را دارید، این عمل شما حتی اگر با نیت صلۀ رحم باشد، در صورتی که بی خبر بر سر آن ها وارد شوید، ممکن است برای آن ها یک مزاحم جدی باشید؛ البته شاید ایشان از شما تشکر کنند ولی شاید در دل بگویند که کاش ایشان نمی آمدند و مزاحم نمی شدند. بنا بر این مبادا آن که از روی مهربانی و ثواب بردن، برای دیگران مزاحمت ایجاد کنید، بهتر است قبل از رفتن تان به ایشان آگهی دهید و همچنان وقتی هم می خواهید جایی بروید، به جای این که بگویید «ما امشب یا فلان وقت می خواهیم بیاییم»، بهتر است بگویید: «چه موقع وقت دارید تا ما خدمت برسیم؟» به هر حال وقت تان را با وقت صاحب خانه تنظیم کنید.

درس بیست و سوم: حرف (چ) در اخیر کلمه

دانستن: گچ، مرچ، کوچ، ساچ، خرچ، پوچ

خواندن: سخن زشت مانند مرچ تند است.

ساچ پرندۀ تیز بال است.

از شنیدن خبر ناخوش و بی مورد او سرم گیج شد.

خرچ کردن بی جا اصراف است.

گچ برای کار تعمیرات استفاده می شود.

بعضی پرندۀ ها در زمستان به جاهای گرم سیر کوچ می کنند.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

گچ، مرچ، کوچ، ساچ، خرچ، پوچ

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

گچ، کوچ، خرچ، پوچ

مثال: مرچ سیاه از مرچ سرخ فرق دارد.

در شرایط جنگ به _____ کردن از یک شهر و یا کشور به جای دیگر را مهاجرت میگویند.

سخن _____ و بی معنای شخصیت انسان را کوچک می سازد.

_____ برای سفید کردن خانه ها نیز استفاده میشود.

امروز معاش یک معلم برای مصرف و _____ فامیلش کافی نیست.

گفت و شنود:

سجاد: اینکه میگویند زبان بد مثل مرچ تند و تیز است؛ درست

است؟

سوزان: به نظرم از مرچ هم تند تر است.

سجاد: چرا بعضی مردم پوچ و هرزه گو استند؟
سوزان: چون تربیه درست و سالم نشده اند.
سجاد: کسی که پول خود را بیجا و به هدر خرچ میکند، کیست؟
سوزان: او را خراج و اسراف کننده میگویند و خداوند او را دوست ندارد.
سجاد: از گچ برای چه استفاده میکنند؟
سوزان: از گچ برای شکستگی دست و پا و همچنان برای کار تعمیرات استفاده میشود.

املا: به این سوالها گوش داده جواب دهید.
چند قسم مرچ را میشناسید؟
بادام بی مغز را چه میگویند؟
گچ را برای چه استفاده میکنند؟
مصرف و خرچ از هم چه فرق دارد؟

لطیفه

انوشیروان عادل

شاعری بیتی سرود و نزد انوشیروان رفت تا برای وی بخواند و از او جایزه بی دریافت کند. سروده او چنین بود.
همه شب تا به صبح بیدارم گرچه نه پاسبان نه بیمارم
انوشیروان چون این بیتش را شنید، دستور داد که این شخص را زندانی کنند و گفت: این بدبخت که نه پاسبان و نه بیمار است، حتماً دزد است که شب ها تا به صبح بیدار می ماند.

www.shahmama.com

درس بیست و چهارم: حرف (ح) در شروع کلمه

دانستن: حرب، حرکت، حرام، حلوا، حاکم، حج، حق

خواندن: حرب به معنای جنگ است.
برکت در حرکت و کار نیک است.
در جنگ حلوا تقسیم نمی شود.
دل به دست آور که حج اکبر است.
هر انسان حق دارد که از حقوق خود دفاع کند.

گفت و شنود

فروزان: یکی از حرب های مشهور جهان را نام بگیرید.
کاظم: جنگ جهانی دوم.
فروزان: از حرکت زمین به دور آفتاب چه پیدا می شود؟
کاظم: از حرکت زمین به دور آفتاب ماه و سال پیدا می شود.
فروزان: خوردن و استفاده چه چیز ها در اسلام حرام است؟
کاظم: گوشت خوک، شراب و استفاده مواد مخدر.
فروزان: حاکم و محکوم از هم چه فرق دارند؟
کاظم: حاکم داوری میکند که آیا محکوم مجرم است و یا خیر.
فروزان: آیا دل به دست آوردن معنای حج اکبر را دارد؟
کاظم: با مظلومان و بینوایان یاری کردن منزلت حج اکبر را دارد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

حرب، حرکت، حرام، حلوا، حاکم، حج، حق

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
حرب، حرکت، حرام، حق حاکم، حج،
مثال: حق من این کار را حق خود میدانم.

_____ کسی را خوردن _____ است.

مسلمانان در ایام _____ احرام می پوشند.

شما _____ کنید خداوند در کار تان برکت بدهد.

در _____ های جهانی مردم کشته شدند.

_____ گرفته می شود، داده نمی شود.

ما امیدواریم که در وطن ما صلح _____ شود.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

زمین به دور خود و آفتاب در حرکت است.

حاکم و محکوم دو کلمه متضاد است.

حرام خور همیشه گرسنه است.

کسی که مراسم حج را تکمیل می کند، حاجی گفته میشود.

مردم وطن ما حلوا را از آرد گندم و برنج می پزند.

لطیفه

شکاری

روزی یک شکاری با دوستش نشسته بود و از شجاعت خود چنین تعریف

می کرد: روزی در جنگلی پلنگی به من حمله کرد، من دو پای جلوش را

با دست گرفته آن را دور سرم چرخاندم و بعد آن را به زمین انداختم.

دوستش پرسید: خوب، بعد پلنگ چه کرد؟

شکاری: هیچ، بلند شد و میو میو کنان فرار کرد.

www.shahmama.com

درس بیست و پنجم: حرف (ح) در وسط کلمه

دانستن: سحر، مستحق، بحران، بحث، محروم، محکم، بحر

خواندن: نسیم سحر خوشگوار است.
شاگردان لایق مستحق جایزه می باشند.
بحران اقتصادی مردم یک کشور را به فقر می کشاند.
در بحث کردن باید طرف مقابل را هم اجازه سخن گفتن داد.
در افغانستان اکثر اطفال از آموزش محروم اند.
با عزم راسخ و محکم می توان به هدف اصلی برسیم.

گفت و شنود:

مژده: مرغ سحر کدام مرغ را گویند؟
ناهید: بلبل و خروس را مرغ سحر گویند.
مژده: ابچار از بحر چه فرق دارد؟
ناهید: معنای هر دو یکی است، ابچار جمع و بحر مفرد است.
مژده: بحث از جدل چه فرق دارد؟
ناهید: هر دو گفتگو معنا میدهند.
مژده: واژه محروم را برای یک شاگرد مکتب چه قسم به کار ببریم؟
ناهید: شاگردی که غیر حاضری زیاد داشته باشد، از امتحان محروم می شود.
مژده: بحران اقتصادی چه معنا میدهد؟
ناهید: محاصره اقتصادی، سقوط تجارت و بی ارزش شدن پول را در یک کشور بحران اقتصادی گویند.

www.shahmama.com

نوشتن: این کلمات را در چهار خط بنویسید.

سحر، مستحق، بحران، بحث، محروم، محکم، بحر

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

سحر، مستحق، بحران، بحث، محروم،

مثال: سلیم از امتحانات سالانه محروم گردید.

جنگ یک کشور را به _____ اقتصادی مواجه می کند.

شاگرد ذکی _____ و سزاوار تقدیر است.

خروس در وقت _____ بانگ میدهد.

_____ و گفتگوی بی مورد ضیاع وقت است.

اکثر مردم کشور ما از نعمت سواد _____ اند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های تان بنویسید.

کشور های جهان سوم همیشه در گیر بحران اقتصادی بوده اند.

امید وارم از مجلس آموزنده تان محروم نشوم.

در بحث و گفتگو، به نظریه دیگران باید احترام قایل شد.

کسی که کار می کند مستحق مزد است.

مؤذن نماز گزاران را به نماز سحر دعوت کرد.

نماز گزار به معنای نماز خوان و نماز گذار به معنای تارک نماز است.

لطیفه

اطاعت از دستور داکتر

داکتر به مریضش گفت: یا سیگار را ترک کن یا فقط بعد از غذا یک دانه سیگار بکش. پس از مدتی وزن آن مرد از ۵۵ کیلو به ۱۳۰ کیلو رسید و فکر کرد به همان داکتر مراجعه کند. وقتی داکتر او را دید؛ از او پرسید: چطور این قدر چاق شده ای؟ من نمی دانستم که کم کردن سیگار این قدر باعث چاقی تو می شود.

مریض گفت: آقای داکتر، چون شما گفتید که فقط بعد از غذا میتوانم سیگار بکشم، روزانه با سه سیگار نمی توانستم طاقت بیایورم، ناچار شدم روز ده بار غذا بخورم که بتوانم پشت هر وقت غذا یک سیگار بکشم.

درس بیست و ششم: حرف (ح) در اخیر کلمه

دانستن: نکاح، منکوح، تشریح، صلح، واضح، تمساح

خواندن: نکاح مرد مسلمان با زن مسلمان واجب است. مردی را که صیغه نکاح را می خواند، عاقد میگویند. معلم درس نو را برای شاگردان دوباره تشریح میکند. خوشبختی یک ملت در صلح و امنیت است. تمساح یک حیوان قوی هیکل و وحشی است که از گروه خزندگان میباشند.

گفت و شنود:

زینت: چرا برای مرد و زن ناکح و منکوحه گویند؟
معروفه: چون هر دو با عقد نکاح با هم زوج می شوند.
زینت: لطفاً واضح سازید که چه کسی نکاح یک زوج را می خواند؟
معروفه: خطبه نکاح یک زوج توسط ملا امام و یا کسی که از عهده این کار بر آمده بتواند، خوانده میشوند.
زینت: وظیفه یک معلم در مقابل شاگردان چیست؟
معروفه: یکی از وظایف مهم معلم این است که درس را با لطف خوش تفهیم و تقدیم کند.
زینت: آیا فکر می کنید که در افغانستان صلح برقرار خواهد شد؟
معروفه: در صورتی که بیگانه گان در امور کشور ما مداخله نکنند و آنانی که جنگ می کنند، بدانند که در اسلام جنگ و انسان کشی معقول نیست. آنها باید بدانند که خودکشی و انتحار در اسلام گناه است و جهاد نیست.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

نکاح، ناکح، تشریح، صلح، واضح، تمساح

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
نکاح، ناکح، تشریح، صلح، واضح، تمساح، منکوحه

مثال: در دین اسلام مرد و زن با هم نکاح می کنند.

جنگ و _____ دو واژه متضاد اند.

_____ یک حیوان وحشی از خانواده خزندگان است.

عاقده باید شرایط _____ را _____ بیان کند.

_____ داماد و _____ عروس را گویند.

معلم درس های مشکل را چند بار _____ میکند.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

در ازدواج بعد از موافقه زن و مرد نکاح صورت میگیرد.
این واضح است که صلح ضرورت هر جامعه است.
تمساح در مناطق گرم سیر زیاد تر پیدا می شود.
عاقده در مراسم نکاح عروس و داماد از شاهدان و وکیلان سوال میکند.

لطیفه

اطاعت پسر از پدر

مردی به پسرش گفت: خوب، حالا دیگر وقت زن گرفتن تو شده. باید آستینم را برای تو بالا بزنی و دختر خوبی را برایت انتخاب کنم. اما یادت باشد که در این مورد فقط باید مطیع امر من باشی و از تجارب من در خصوص انتخاب همسر استفاده کنی.

پسر که مدتها عاشق دختر خاله اش بود، گفت: البته پدر جان، من همیشه مطیع شما خواهم بود و در مورد انتخاب همسر هم در اطاعت شما هستم، ولی به شرط این که دختر خاله ام را برایم انتخاب کنید.

درس بیست و هفتم: حرف (خ) در شروع کلمه

دانستن: خربوزه، خورشید، خرم، خوشحال، خاموش، خالق

خواندن: خربوزه تالقان بسیار شیرین است.
به خورشید آفتاب هم میگویند.
خداوند خالق همه جهان است.
چهره خرم و تازه تان امیدوار کننده است.
صمد با برگشت پدرش از سفر طولانی خوشحال شد.
شاگردان در وقت تشریح درس معلم باید خاموش باشند.

گفت و شنود:

خلیل: شما خربوزه اسقلان را چگونه یافتید؟
جلیل: خربوزه اسقلان خوش مزه و خوش طعم است.
خلیل: خسوف و کسوف چیست؟
جلیل: کسوف، خورشید یا آفتاب گرفتگی و خسوف مهتاب گرفتگی را گویند.
خلیل: خالق و خلق از هم چه تفاوت دارد؟
جلیل: خالق به خلق کننده و به وجود آورنده گویند، خلق به پیدا شونده گفته میشود و همچنان مردم را نیز خلق گویند.
خلیل: در چه حالات انسان خرم و شاد به نظر میرسد؟
جلیل: وقتی که یک پیام خوش را از کسی بشنود.
خلیل: در مقابل کدام اشخاص باید خاموش بود؟
جلیل: در مقابل جاهلان.

www.shahmama.com

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

خربوزه، خورشید، خرم، خوشحال، خاموش، خالق

خربوزه، خورشید، خرم، خوشحال، خاموش، خالق

مشق: از کلمات بی ترتیب ذیل جمله بسازید.

مثال: می چرخد ، خورشید، زمین، دور، به
زمین به دور خورشید می چرخد.

دارد، شیرین، اسقلان، خربوزه، خوش، را

حرکت، دایم، خورشید، در، حال، است.

خاموش، مقابل، در، بود، جاهل، باید

شدیم، از ، کامیابی، خوشحال، نتیجه

خالق، است، جهان، همه، خداوند

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

خورشید دایم در حال حرکت است.
www.shahmania.com
خربوزه اسقلان شیرین است.
خوشی تان را با دوستان تقسیم کنید.
در کتابخانه باید خاموش باشیم و مزاحم دیگران نشویم.
خداوند(ج) خالق همه کائنات است.

اعتراض قاضی رشوه خور به محکوم

قاضی حکم صد ضربه شلاق را برای مجرم صادر کرد. بعد متوجه شد که مجرم با شلاقزن سازش کرد تا شلاق را آهسته بزند. قاضی نزد مجرم رفت و به او گفت: ای ابله! تو که به شلاقزن پول دادی که آهسته شلاقت بزند، چرا به من پول ندادی که اصلاً حکم شلاق برایت صادر نمی کردم.

درس بیست و هشتم: حرف (خ) در وسط کلمه

دانستن: درخشان، فخر، نخود، اختیار، بخت، مخترع
شاگرد لایق آینده خوب و درخشان دارد.
مولانا جلال الدین بلخی مایه فخر مردم افغانستان است.
نخود از جمله حبوبات مفید است.
اختیار دادن به شخص بی تجربه در هر کار اشتباه است.
طالع و بخت دو کلمه مترادف اند.

گفت و شنود:

مسعود: یاقوت درخشان است یا الماس؟
رفیع: هر دو درخشندگی دارد اما الماس بیشتر.
مسعود: "فخر کردن" و "بالیدن" از هم چه فرق دارد.
رفیع: هر دو یک معنا دارد. مثلاً او بخود فخر میکند، او بخود می بالد.

مسعود: اختیار دار برای چه کسی گفته میشود؟
رفیع: برای کسی که صلاحیت یک کار را داشته باشد.
مسعود: برق را کی کشف کرد؟
رفیع: برق را ادیسن کشف کرد.
مسعود: خوردن نخود برای وجود ما چه فایده دارد.
رفیع: نخود برای تقویة دماغ و حافظه مفید است.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

درخشان، فخر، نخود، اختیار، بخت، مخترع

مشق: این کلمات را ترتیب داده از آن جمله بسازید.
مثال: الماس، یاقوت، است، از، درخشان تر
الماس از یاقوت درخشان تر است.

پدر، مادر، و، نیک، فخر، فرزند، است

هم، گلخن، به، آتسخانه، میگویند

مده، غیر، اختیار، مال، را، خود، به

کاشف، به، کسی، گویند، کشف، را، چیزی، باشد، کرده، که

برای، دماغ، فعالیت‌های، دارد، فایده، نخود

املا: این سوالات را با یک جمله کوتاه جواب بدهید.

آفتاب درخشان است یا مهتاب؟
گلخن جای آتش است یا گل؟
اختراع و کشف از هم چه فرق دارد؟
برای اختیار دار، دیگر چه گفته می‌توانیم؟

لطیفه

اعتراف داکتر

داکتری برای اعتراف گناه‌های خویش به کلیسا رفت.
کشیش گفت: فرزندم، به گناهان خود اعتراف کن و پاک از نزد من برگرد.
داکتر گفت: آقای کشیش، چیزهایی که گناه حساب می‌شود، شما سوال کنید، من حقیقت را می‌گویم.
کشیش: آیا تا کنون دزدی کرده‌ای؟ داکتر: نه.
کشیش: آیا تا کنون مال حرام خورده‌ای؟ داکتر: نه.
کشیش: آیا تا کنون غلفت کرده‌ای؟ داکتر: این را دقیق نمیدانم اما اعتراف می‌کنم که تا کنون ۲۷ نفر بیمار بر اثر سهل‌انگاری من مرده‌اند.

درس بیست و نهم: حرف (خ) در اخیر کلمه

دانستن: کاخ، سوراخ، کلوخ، بیخ، نخ
پادشاهان پیشین در کاخ های مجلل زندگی میکردند.
موش در سوراخ های کوچک پنهان میشود.
کلوخ از خاک به وجود می آید.
برای بیخ ریشه نیز میگویند.
آب منجمد شده را یخ میگویند.
کلمه نخ را در عوض تار استفاده می کنیم.

گفت و شنود:

داود: کاخ چهلستون چه وقت تخریب شد؟
ناهید: کاخ زیبای چهلستون در زمان جنگ تخریب شد.
داود: یخ را در کجا ذخیره میکنند؟
ناهید: یخ را در یخچال ها و یخدان ها ذخیره میکنند.
داود: آیا نخ تنها برای دوختن است؟
ناهید: نخ برای دوختن و بافتن است.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

کاخ، سوراخ، کلوخ، بیخ، نخ

مشق: از این کلمات یک جمله بسازید.

کاخ، خانه، فرق، از، دارند، چه، و، هم؟

www.shahmama.com

موشها، زندگی، در، میکنند، سوراخها

چرا، میگویند، خانه، بعض، را، کلوخی، ها

سوزن، را، کرده، نخ، او، نمی تواند

ریشه، معنا، یک، بیخ، و، دارند

املا: جواب این جملات را بنویسید.
یخ در کجا نگهداری می شود؟
کاخ چهلستون در کجا است؟
موشها در کجا پنهان می شوند؟
ریشه برای درخت چه فایده دارد؟

اندرزها

- اگر اوضاع مملکت، شهر یا دهات تان از لحاظ اقتصادی مطلوب نیست، تنها راه ممکن مهاجرت به جای بهتر نیست، بلکه اگر در همان مکان زادگاه خود بمانید و به سهم خود به سازندگی مشغول شوید، میتوانید خود و هموطن تان را کمک کنید.
- اگر از کار بیرون راضی و خوش نیستید و احساس می کنید که به شما زور می گویند و از زورگویی خوش تان نمی آید، پس وقتی از سر کار برگشتید، با اعضای خانواده خود بد رفتاری نکنید و به آنها زور نگویید.

www.shahmama.com

درس سی ام: حرف (د) در شروع کلمه:

دانستن: دماغ، دانش، درد، دوست، درود، دختر

خواندن: با هر کس نباید درد دل کرد.
دماغ مرکز فعالیت های وجود است.
درود به روان انسان های نوع دوست.
دشمن دانا از دوست نادان بهتر است.
فرزند با شرف آبروی خانواده اش است.
ز گهواره تا گور دانش بجوی.

گفت و شنود:

سیما: دماغ چه وقت خسته میشود، و آنگاه چه باید کرد؟
همایون: وقتی که زیاد مطالعه و کار دماغی کنیم و آن وقت باید استراحت کنیم.

سیما: آیا درست است که هالندی ها دختر را دختر می گویند؟
همایون: بلی، زبان هالندی و فارسی چند واژه مشترک دارند.
سیما: به روان چه کسانی باید کلمه درود را بکار برد؟
همایون: به روان اشخاص صادق، وطنپرست، و مسلمان واقعی.
سیما: درد او را احساس میکنم یعنی چه؟
همایون: یعنی من مشکل او را می فهمم.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

دماغی، دانش، درد، دوست، درود، دختر

www.shahmama.com

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

دانش، درد، دوست، درود، دماغی

مثال: انسان هیچگاه بدون درد نیست.

از کار فکری و _____ انسان خسته میشود.

دانشمندان از _____ و تجربه زیاد برخوردار هستند.

به روان پاک شهدای راه حق _____ میفرستیم.

از _____ هرچه آید نکوست.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

بهترین دوست انسان چیست؟

درود و سلام از هم چه فرق دارد؟

دانش بی عمل چه معنا دارد؟

به نظر شما دختر دلسوز است یا پسر؟

مرکز فعالیت های وجود انسان چیست؟

www.shahmama.com

درس سی و یکم: حرف (د) در وسط کلمه

دانستن: مادر، پدر، خداوند، مددگار، قدر، قادر
پدر و مادر دو گوهر پر ارزش و کمیاب اند.
بهشت زیر پای مادران است.
خداوند به ما عقل داده، تا از آن استفاده درست نماییم.
خداوند مددگار انسانهای پاک نفس است.
قدر دانی از پدر و مادر وظیفه ایمانی و وجدانی هر انسان است.

گفت و شنود:

رفیع: آیا پدر و مادر شما حیات دارند؟
ثریا: پدرم فوت کرده و مادرم حیات دارد.
رفیع: مددگار و دستگیر چه مفهوم دارد؟
ثریا: هر دو یک معنا دارند که یار و یاور هم گفته می‌توانیم.
رفیع: می‌گویند مادر مهربانتر از پدر است، آیا این درست است؟
ثریا: هر دو مهربان بوده و جایگاه بلند دارند.

نوشتن: این واژه‌ها را در کتابچه‌های تان بالای چهار خط بنویسید.

مادر، پدر، خداوند، مددگار، قدر، قادر

مشق: از این کلمات جمله بسازید.

مادر، من، است، نام، همیشه، تو، در، قلب

است، پدرم، برخوردار، خوش، مرد

www.shahmama.com

خداوند، موجودات، همه، است، خالق

دانست، باید، بزرگان، قدر، را

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.
تا پدر نشوی قدر پدر ندانی.
مادرم یک زن مهربان است.
قدر عاقبت را کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید.
خداوند قادر و توانا است.

www.shahmama.com

درس سی و دوم: حرف (د) در اخیر کلمه

دانستن: باد، آباد، جواد، مرد، سرد، درد

خواندن: باد بهاری مژده خوشی و حیات جدید را میدهد.
آبادی یک کشور وابسته به دانش و تلاش مردم آن است.
جواد یک شخص سخاوت پیشه و دلسوز است.
مرد باید که در کشاکش دهر سنگ زیرین آسیاب باشد.
هر کجا باشی نان گرم و آب سرد نصیبت باد.

گفت و شنود:

طوفان: چرا از وزش باد بهاری لذت میبریم؟
شفیق: چون باد بهاری تازه گی و پیام زندگی میدهد.
طوفان: چگونه میتوان سخاوتمند و جواد شد؟
شفیق: اگر به دیگران خیرت برسد.
طوفان: توقع بزرگسالان از خوردسالان چیست؟
شفیق: باید به گفتار نیک شان گوش کنند.
طوفان: میگویند فلان شخص گرم و سرد دنیا را دیده است، یعنی چه؟
شفیق: آن شخص با تجربه است و بدبختی و خوشبختی دنیا را دیده است.
طوفان: چه کنیم تا دندان درد نشویم؟
شفیق: ما باید از دندان های خود درست مراقبت کنیم و با آن چیز سخت را نشکنانیم.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

_____ باد، آباد، جواد، مرد، سرد، درد _____

مشق: از این کلمات جمله بسازید.
دارد، سرد، هوای، زمستان

سخت‌ترند، است، جواد، به، معنای

شهر، آباد، ما، باز، میشود

میکند، درد، حس، او، مردم، را

املا: این جملات را بعد از خواند معلم در کتابچه های خود بنویسید.
ویران کردن آسان است اما آباد کردن وقت میخواهد.
در بحث و مشاجره باید همیشه خونسرد باشیم.
انسان سخت‌ترند و جواد، دست باز دارد.

لطیفه

ای دیوانه

دیوانه یی به کنار حوض آب منزل یکی از اقوامش آمد و دید که چوبی را به سوراخ فواره فرو کرده اند که آب از فواره بیرون نیاید. دیوانه آن چوب را از فواره بیرون کشید، و آب به طور ناگهانی از فواره خارج شد و لباس و سر صورتش را تر کرد. در این هنگام دیوانه از روی عصبانیت به فواره گفت: ای دیوانه! حقت بود که چوب را بر دهنت فرو برده بودند.

درس سی و سوم: حرف (ذ) در شروع کلمه

دانستن: ذال، ذکر، ذره، ذلت، ذخایر، ذبح، ذاکر

خواندن: در این کتاب نام شما چند بار ذکر شده است.

ذاکر برادر ذکیه است.

قصاب گاو را ذبح کرد.

افغانستان ذخایر طبیعی فراوان دارد.

ذال پدر رستم بود، و در شهنامه فردوسی ذکر شده است.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

ذال، ذکر، ذره، ذلت، ذخایر، ذبح، ذاکر

مشق: کلمات داده شده را در جاهای خالی جملات بنویسید.

ذال، ذره، ذلت، ذبح

عزت و _____ دو کلمه متضاد است.

آدم ستمگر یک _____ احساس ندارد.

مسلمانان در عید قربان گاو، گوسفند و بز _____ میکنند.

_____ یکی از حروف الفبای زبان فارسی است.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

ذکر نام ذاکر، ذکیه را به یاد او انداخت.

ذبیح الله دیروز با ذاکر مذاکره کرد.

رستم ذال به مردانگی شهرت داشت.

افغانستان ذخایر طبیعی زیاد دارد.

درس سی و چهارم: حرف (ذ) در وسط کلمه

دانستن: مذکر، آذر، معذرت، کذاب، عذاب، لذت

خواندن: کلمه مذکر برای مرد و مؤنث برای زن استفاده میشود.
آذر به معنای آتش و آذری آتش پرست را گویند.
عذرا عذر معقول داشت و از ما معذرت خواست.
خداوند شما را از عذاب در امان داشته باشد.
غذا های لذیذ وطنی لذت خاص دارند.

گفت و شنود:

کاظم: مذکر و مؤنث واژه های فارسی اند یا عربی؟
فروزان: این کلمات عربی اند که به مفهوم مرد و زن از آنها استفاده میشود.

کاظم: اگر آذر آتش است، پس آذری چیست؟
فروزان: کسانی که آتش را پرستش میکنند به آنها آذری میگویند.
کاظم: کذاب و کذب از هم چه فرق دارند؟
فروزان: آدم حيله گر و دروغگو را کذاب، و دروغ و حيله را کذب میگویند

کاظم: آیا می توانید در جشن عروسی برادرم شرکت کنید؟
فروزان: معذرت می خواهم چون من برای امتحان آمادگی میگیرم، نمیتوانم به محفل شما اشتراک کنم.

www.shahmama.com

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

مذکر، آذر، معذرت، کذاب، عذاب، لذت

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

لذت، معذرت، کذاب، عذاب

به شخص دروغگو و حيله گر _____ ميگويند.

عذرا از اشتباهي كه كرده بود _____ خواست.

مردم مظلوم و ستم ديده ما هنوز هم رنج و _____ مي كشند.

وقتي از زندگي _____ ميبريم كه خاين نباشيم.

املا: اين جملات را بعد از خواندن معلم در كتابچه هاي خود بنويسيد.

شخص كذاب و حيله گر بين مردم اعتبار ندارد.

در سخنان بزرگان پند هاي خوبي تذكر يافته.

او يك عمر رنج كشيد تا به مقصد رسيد.

شخص راست كار و صادق از زندگي خود لذت ميبرد.

درس سی و پنجم: حرف (ذ) در اخیر کلمه

دانستن: کاغذ، اخذ، لذیذ، نفوذ، نافذ

خواندن: آب در تکه های نخی خوبتر نفوذ میکند.
استفاده کاغذ بار اول در مصر و چین رواج یافت.
غذا های افغانی بسیار لذیذ و خوش مزه است.
اخذ پول به شکل نا مشروع معنای رشوه را میدهد.

گفت و شنود:

مژده: کاغذ از چه ساخته میشود.
الهام: کاغذ انواع مختلف دارد که همه از چوب و مواد سلولوزی ساخته میشود.

مژده: رشوه خور به چه کسی گفته می توانیم؟
الهام: کسی که از مردم بی جهت پول میگیرد.
مژده: کدام غذا برای لذیذ است؟
الهام: همه غذاهای افغانستان برایم لذیذ است مگر منتو برایم نسبت به دیگر غذا ها لذیذتر است.

نوشتن: این کلمات را در چهار خط بنویسید.

کاغذ، اخذ، لذیذ، نفوذ، نافذ

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.

نفوذ، نافذ، کاغذ، اخذ، لذیذ

مثال: کتابچه از کاغذ ساخته شده است.

مادرم غذای _____ می پزد.

برادرم در امتحان ریاضی نمره خوب _____ کرد.

بعد از این که آب در کشتی _____ کرد، کشتی غرق شد.

قانون برای مردم از طریق دولت _____ میشود.

املا: به این سوالها جواب دهید.

آیا اخذ پول به شکل رشوه حلال است؟
آب در چه چیزها نفوذ می کند؟
لذت و لذیذ از هم چه فرق دارد؟

لطیفه

با ارزشترین و بی ارزشترین چیزها

از ملا پرسیدند: به نظر تو با ارزش ترین چیز در دنیا چیست؟ ملا گفت: نصیحت است. دوباره پرسیدند: به نظر تو بی ارزش ترین چیز در دنیا چیست؟ ملا باز هم گفت: نصیحت است. گفتند: ای ملا، تو ما را مسخره می کنی! چطور نصیحت می تواند هم با ارزشترین چیزها باشد و هم بی ارزشترین؟ ملا گفت: وقتی نصیحتی به کسی می شود و او از نصیحت استفاده می کند، با ارزشترین چیز می شود و اگر به نصیحت توجه نکند، بی ارزشترین چیز می شود.

درس سی و ششم: حرف (ر) در شروع کلمه

دانستن: روان، رود، راز، رواج، روشن

خواندن: آب روان دریای آمو شفاف نیست.
رود هیرمند از کوه بابا سر چشمه می گیرد.
ما باید رازدار باشیم.
دانش روشنی و جهل تاریکی است.

گفت و شنود:

شهین: رود و دریا از هم چه فرق دارد؟
شهاب: رود و دریا یک معنا ندارند. دریا در ادبیات فارسی به معنای بحر و رود به معنای نهر یا جوی است. ولی در افغانستان دریا را به معنای رود به کار میبرند.
شهین: شما راز مؤفقت را در چه می بینید؟
شهاب: به نظر من اتکا به نفس و تلاش پیگیر انسان را کامیاب میسازد.
شهین: کدام رسم و رواج ها را نمی پسندی؟
شهاب: مصارف گزاف در عروسی ها و مرده داری ها مورد قبولم نیست.
شهین: آیا رزاق و رازق یک معنا دارد؟
شهاب: بلی، هر دو معنای روزی دهنده را میدهد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

روان، رود، راز، رواج، رزاق، روشن

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
روان، رود، راز، رزاق

مثال: روان. آب حوض ساکن و آب دریا روان است.

کسی که فوت میکند برایش میگویند _____ او شاد باد.

_____ خود را به کسی که بالایش اعتماد نداری مگو.

_____ آمو در بین افغانستان و تاجکستان جریان دارد.

رازق و _____ معنای رزق دهنده را افاده میکند.

املا: از کلمات نامرتب داده شده جمله بسازید.
داشته باشد، شاد، خداوند، روح، شما را، پدر.

نهر، بزرگتر، رود، است، از.

رواج، رسم، و، غلط، ترقی، مانع، است، پیشرفت، و.

راز، خود، را، زندگی، هرکس، به، نگو.

درس سی و هفتم: حرف (ر) در وسط کلمه

دانستن: غرور، باران، گریه، خراسان، بیرون، بهره

خواندن: غرور بی جا شخصیت انسان را نزد مردم پایین می آورد.
باران ممد حیات موجودات روی زمین است.
زمین خوب حاصل و بهره خوب میدهد.
کودک پا برهنه گریه کنان از مردم کمک میخواست.
یکی از نامهای سابق افغانستان خراسان است.

گفت و شنود:

محمد: غرور از کبر چه تفاوت دارد؟
گوهر: کبر، غرور و نخوت هر سه صفات زشت است و مفهوم نزدیک دارند.
محمد: چرا باران را رحمت خداوند میگویند؟
گوهر: چون باران ماده حیات بخش است.
محمد: آیا هرات و مزار شریف شامل خراسان قدیم بود؟
گوهر: تمام شهر های افغانستان شامل خراسان می شد که مرکز آن بلخ بود.
محمد: چرا گریه کردن خوب است؟
گوهر: چون عقده ها را باز کرده و قلب را تسلی می بخشد.
محمد: بهره و فایده از هم چه فرق دارد؟
گوهر: هر دو یک معنا دارند، مثلاً میگوییم: او از کارش بهره و فایده خوب گرفت.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

غرور، باران، خراسان، گریه، بیرون، بهره

مشق: این کلمات را در جاهای خالی جملات بنویسید.
غرور، باران، خراسان، گریه، بیرون، بهره
مثال: غرور. غرور بی جا صفت زشت انسان است.

_____ یکی از نعمت های خداوند است که به موجودات حیات می بخشد.

_____ نام سرزمین تاریخی ما بود و حال به افغانستان تبدیل شده است.

خنده و _____ دو واژه متضاد اند.

از شهر _____ شدن آسان است، اما از رسم و رواج آن مشکل.

املا: به این سوالات جواب دهید.

چرا غرور بی جا از شخصیت انسان می‌کاهد؟

آیا باور دارید که باران نعمت خداوند است؟

در چه زمانی نام تاریخی خراسان به افغانستان تبدیل شد؟

لطیفه

با پادشاه شدیم سه دیوانه

پادشاهی برای سرگرمی خودش دستور داد که دو دیوانه را به جان هم اندازند تا از حرکات آن‌ها بخندند. دیوانه‌ها مشغول جنگ و جدل شدند و دفعته‌اً طرف پادشاه دیدند و بخندیدند. پادشاه سخت بر آشفته شد و شمشیر خواست که خودش گردن آن دیوانه‌ها را بزند. در این هنگام یکی از دیوانه‌ها رو کرد به دیگری و گفت: تا به حال دو تا بودیم، حال شدیم سه تا!

www.shahmama.com

درس سی و هشتم: حرف (ر) در اخیر کلمه

دانستن: کار، نجار، ثمر، گرفتار، مهر، پروردگار
بهترین تفریح برای انسان کار است.
نجار در کارگاه نجاری کار میکند.
شاخه های این بته پر از خار است.
ریزیم های مستبد و خودکامه، مخالفین سیاسی خود را زندانی میسازند.
پروردگار عالم بهترین نعمت ها را برای بندگانش مهیا ساخته.
فرزند خوب و صالح، ثمر خوب برای پدر و مادر است.

گفت و شنود:

مسعود: کار و تلاش از هم چه فرق دارد؟
بهزاد: کار بی تلاش مانند گاه بی گندم است.
مسعود: گل بی خار چه معنا میدهد؟
بهزاد: "گل بی خار جهان مردم نیکو سیر اند". یعنی مردم نیک اندیش.
مسعود: آیا گرفتاری زیاد و بی حد در هر کار خسته کن نیست؟
بهزاد: گرفتاری مثبت برای انسان توانایی میدهد.
مسعود: پروردگار به جز از نام خداوند دیگر چه معنا دارد؟
بهزاد: پرورش دهنده، تربیت کننده و مربی را گویند که به ذات خداوند نسبت داده میشود.
مسعود: میگویند درخت با ثمر سر خم دارد یعنی چه؟
بهزاد: شخص با دانش متواضع است.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

کار، نجار، ثمر، گرفتار، مهر، پروردگار

مشق: کلمات نامرتب زیر را ترتیب داده از آن جمله بسازید.
نجاری، امروز، به خود، گرفته، علمی، شکل، است

کار، ضرر، به، صحت، سنگین، دارد.

پروردگار، موجودات، آفریدگار، است، همه

یتیم، پسر، محروم، پدر، است، از، مهر

املا: جواب این سوالها را بنویسید.
شما کدام کار را می پسندید؟
سر و کار نجار با چیست؟
پروردگار کدام نعمت ها را برای ما مهیا ساخته؟
چرا مادر به طفلش مهر زیاد دارد؟

لطیفه

بالا کشیدن ابله از چاه

ابلهی در چاه افتاد و سر و صدا راه انداخت. مردم دور چاه جمع شدند. در میان جمع چاه کنی بود که طناب درازی همراه داشت. چاه کن مردم را پس و پیش کرد و سر چاه رفت، دید که آن مرد داد و فریاد می کند. طناب را حلقه کرد و در بین چاه انداخت و برای مرد گفت: حلقه طناب را دور خود ببنداز تا ترا بالا بیاوریم. آن مرد با وجودی که طناب را گرفته بود، باز هم داد و فریاد می کرد.

چاه کن صدا زد: دورت انداختی؟ آن مرد گفت: بله. چاه کن شروع به بالا کشیدن او از چاه کرد. مرد ابله چون طناب را به دور گردن خود انداخته بود، تا رسیدن به بالای چاه خفه شده بود.

درس سی و نهم: حرف (ز) در شروع کلمه

دانستن: زرد، زعفران، زمرد، زندان، زندگی، زردک

خواندن: شاعران رنگ زرد را به عاشقان مربوط میسازند.
خوردن زیاد زعفران به وجود ضرر دارد.
زردک برای چشم فایده دارد.
زمرد سنگ یا جوهر گرانبها بوده که معدن آن در کشور عزیز ما موجود است.
زندان جای نگهداری مجرمین و جنایت کاران است، نه جای بی گناهان.
از هر لحظه زندگی باید استفاده مثبت کرد.

گفت و شنود:

شفیق: رنگهای اصلی و ابتدایی کدام ها اند؟
شفیع: زرد، سرخ مایل به گلابی و آبی روشن از جمله رنگهای اصلی و ابتدایی اند.
شفیق: آیا تمام رنگ های دیگر از همین سه رنگ ابتدایی ساخته میشوند؟
شفیع: بلی در رنگ آمیزی و چاپ تمام رنگها از همین سه رنگ ساخته میشوند.
شفیق: از زمرد در چه استفاده میشود؟
شفیع: برای ساختن انگشتر، طوق، دست بند و غیره اجناس زینتی استفاده میشود.
شفیق: زردک برای وجود ما چه فایده دارد؟
شفیع: زردک دارای کروتین است، که در بدن به ویتامین (A) تبدیل میشود.
شفیق: پس ویتامین (A) چه فایده دارد؟
شفیع: برای دید چشم و هم برای جلد فایده زیاد دارد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

زرد، زعفران، زمرد، زندان، زندگی، زردک

مشق: جاهای خالی جملات را با کلمات همین درس پر کنید.

_____ یک رنگ اصلی است.

خوردن زیاد _____ به بدن ضرر دارد.

_____ دارای کروتین است و کروتین در وجود ویتامین A میسازد.

_____ دانهٔ قیمت بها بوده که در زیورات از آن استفاده میشود.

املا: از کلمات نا مرتب زیر جمله درست کنید.

خزان، در، درختان، زرد، برگ، میشود

برای، مفید، زردک، چشم، است، خوردن

رنگ، نشانه، زعفرانی، در، بدن، مریضی، است

جای، است، مجرمین، زندان

سنگ، زمرد، یک، قیمتی، است

www.shahmama.com

درس چهارم: حرف (ز) در وسط کلمه

دانستن: مزدور، کارزار، افزار، بزاز، هیزم، کوزه

خواندن: در میدان کارزار حلوا تقسیم نمی شود.
مزدور از کار و زحمت خود مزد میگیرد.
نجار با افزار کار میکند.
بزاز را پارچه فروش و تکه فروش نیز میگویند.
در مناطق سردسیر کشور ما مردم برای زمستان هیزم تهیه میکنند.

گفت و شنود:

فریدون: مزدور و کارگر از هم چه فرق دارد؟
فرزانه: هر دو کار میکنند و در مقابل زحمت خود مزد می گیرند.
فریدون: چرا می گویند در میدان کارزار نان و حلوا تقسیم نمی شود؟

فرزانه: چون در میدان جنگ مجال برای کار دیگر نیست.
فریدون: آیا افزار و لوازم کار یک معنا دارد؟
فرزانه: بلی هر دو یک معنا را افاده میکند.
فریدون: در دکان بزاز چه به فروش می رسد؟
فرزانه: بزاز اقسام تکه و پارچه های مردانه و زنانه میفروشد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

مزدور، کارزار، افزار، بزاز، هیزم، کوزه

www.shahmama.com

مشق: از کلمات نا مرتب جمله بسازید.
مزدور، کارش، مزد، گرفت، از

آهنگر، کار، بدون، کرده، افزار، نمیتواند

برای، هیزم، گرم، خانه، کردن، است

سرد، کوزه، نگه‌میدارد، را، آب

املا: خانه های خالی جملات را با کلمات همین درس پر کنید.

من یک دوست ____ دارم که در دکان خود اقسام پارچه ها میفروشد.

وطن ما همیشه میدان جنگ و ____ بیگانه ها بوده.
کلل از ____ شکسته آب نوشید.

لطیفه

بخشش شاه عباس

روزی شاه عباس مشغول بازدید از ضرابخانه سلطنتی بود، از قضا یکی از شعرا هم با او بود و در فرصت مناسب، سروده یی در مدح شاه گفت. سروده شاعر چنان به دل شاه نشست که دستور داد هموزنش به او سکه طلا بدهند.

این بخشش شاهانه زبان به زبان گشت تا یکی دیگر از شاعران دربار آن را شنید. جسارت کرد و تصمیم گرفت چند بیتی بگوید و برای شاه بخواند. چند روز بعد او نیز همراه شاه بود و در آن روز شاه مشغول بازدید از (طویله) اصطبل سلطنتی بود. شاعر دومی نیز فرصتی به دست آورد و سروده اش را در حضور شاه خواند. در بیت های او شاه ستایش شده بود، ولی در مورد شاعر اولی بد و بیراه گفته شده بود. وقتی سروده او تمام شد، شاه دستور داد که هم وزنش به او سرگین اسپ بدهند. شاعر خود را ناراحت نشان داد. شاه به او گفت: ما فرقی بین شعرا نمی گذاریم، آن روز آن شاعر در ضرابخانه بیتهایش را سرود و آن جا پُر از طلا بود و امروز تو در اصطبل نوشته ات را سرودی و این جا پُر از سرگین اسپ است.

درس چهل و یکم: حرف (ز) در اخیر کلمه

دانستن: راز، باز، قاز، ناز، عزیز، فراز

خواندن: این وظیفه ماست تا راز دوست خود را به کس نگوئیم.

نان پیاز، پیشانی باز.

مادر طفلش را با ناز و نعمت پرورش می دهد.

قاز یک پرندۀ زیبا و بلند پرواز است.

زندگی نشیب و فراز دارد.

گفت و شنود:

داود: میگویند پرده دیگران را کن که خدا پرده ترا کند، یعنی چه؟

ستاره: یعنی عیب و راز دیگران را نگهدار که عیب خودت را نگهدارند.

داود: نان پیاز پیشانی باز چه معنا میدهد؟

ستاره: کسی که مهمان نواز است و با غذای مختصر از مهمان پذیرایی خوب میکند.

داود: ناز بی جا مهر را کم میکند چه مفهوم دارد؟

ستاره: اگر توقع و درخواست دوست و یا عزیزی آنقدر باشد که ادا نتوانی، محبتت در مقابلش کم می شود.

داود: مد و جزر با نشیب و فراز چه فرق دارد؟

ستاره: بالا رفتن و فرو رفتن آب بحر و دریا را مد و جزر گویند و بلندی و پستی روی زمین را فراز و نشیب گویند.

www.shahmama.com

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

راز، باز، قاز، ناز، عزیز، فراز

مشق: از کلمات نامرتب زیر جمله بسازید.

راز داری، خوب، عادت، است

تیزبال، پرنده، باز، است

عمر، از، دراز، خداوند، شما، برای، میخواهم

بلند، است، قاز، پرواز، پرنده

مهمان، و، عزیز، خداوند، دوست، است

املا: جواب این سوالات را بنویسید.
چرا راز داری را مهم می پندارید؟
آیا ناز زیاد مهر و محبت را کم نمی کند؟
نشیب و فراز چه مفهوم دارد؟
آیا باز یک پرنده شکاری است؟
جذر از جزر چه فرق دارد؟

لطیفه

بخشش کریم خانی

www.shahmama.com

شاعری قصیده زیبایی در مدح کریم خان زند سرود. کریم خان دستور داد هزار درهم به او بدهند. شاعر چند بار به خزانه رفت، ولی خزانه دار چیزی به او نداد. عاقبت به کریم خان شکایت کرد. کریم خان گفت: مگر تو قصیده ات را نگفتی که من خوشم بیاید. شاعر گفت: بله قربان صحیح است. کریم خان گفت: من هم حرفی زدم که خوشت بیاید.

درس چهل و دوم: حرف (ژ) در شروع کلمه

دانستن: ژاله، ژرف، ژولیده، ژیان، ژکفر، ژنده

خواندن: ژاله به درختان میوه دار ضرر میرساند.
ژرف و عمیق دارای یک معنا اند.
ژیان به معنای درنده و هم خشمگین میباشد.
ژکفر معنای شکیبا و صبور را دارد.
او گدای ژنده و ژولیده پوشی را کمک کرد.

گفت و شنود:

قادر: ژاله در کدام وقت سال میبارد.
عاقله: ژاله بیشتر در بهار می بارد، اما ژاله تابستانی برای حاصلات خوب نیست.
قادر: چرا در عوض واژه ژرف، عمیق استفاده می شود؟
عاقله: این واژه ها از زبان عربی به زبان فارسی نفوذ کرده اند.
قادر: ژنده پوش به چه کسی گفته میتوانیم؟
عاقله: کسی که لباس کهنه و ژولیده بر تن داشته باشد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

ژاله، ژرف، ژولیده، ژیان، ژکفر، ژنده

مشق: جاهای خالی جملات را از کلمات همین درس پر کنید.

مثال: در بهار ژاله میبارد.

_____ اندیشی در کار ها نتیجه خوب دارد.

_____ را تگرگ نیز گویند.

ژنده پوش لباس _____ بر تن دارد.

ژیلا و ژینوس از شیر _____ ترسیدند.

امروز یک گدای _____ و _____ پوش مرا دعا کرد.

املا: جواب این سوالات را بنویسید.

چرا ژاله برای دهقانان مصیبت آور است؟
آیا امروز واژه ژرف زیاد استفاده میشود یا عمیق؟
واژه دیگری برای ژولیده چیست؟
ژیلا و ژینوس نام های دختر است یا پسر؟

لطیفه

بخشش های مفلس کننده

پادشاهی شیراز را فتح کرد و بر مردم آنجا مالیات سنگینی تحمیل کرد. عده یی نزد او آمدند و گفتند: حافظ شاعر بزرگ اما فقیر است. او را از پرداخت مالیات معاف بفرمائید. پادشاه گفت: اگر فقیر است، چگونه گفته است:

اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را

به خال هندویش بخشم سمر قند و بخارا را

این خبر به حافظ رسید و گفت: به پادشاه بگوئید من قبلاً ثروتمند بودم، اما همین بخشش ها مرا فقیر کرد.

درس چهل و سوم: حرف (ژ) در وسط کلمه

دانستن: واژگون، مژه، پژمرده، کژدم، واژه، مژده

خواندن: کاخ ظلم و ستم واژگون شدنی است.
داشتن مژه های برجسته و دراز به زیبایی می افزاید.
واژه را در عربی کلمه گویند.
کژدم از جمله خزندگان زهر دار است.
مژده خبر خوش را گویند.

گفت و شنود:

فواد: واژگون و سر نگون از هم چه تفاوت دارد؟
شاهین: مفهوم هر دو با هم نزدیک است.
فواد: آیا مژه تنها برای زیبایی چشم است؟
شاهین: مژگان برای زیبایی و حفاظت چشم از گرد و خاک است.
فواد: آیا پژمرده تنها برای گل استفاده می شود؟
شاهین: این واژه نه تنها برای گل بلکه برای کسی که بیمار و یا ناخوش باشد، نیز استفاده میشود.
فواد: آیا واژه و کلمه هم ریشه اند؟
شاهین: اینها هم ریشه نیستند. واژه فارسی و کلمه عربی است. این دو لغت با هم مترادف اند.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

واژگون، مژه، پژمرده، کژدم، واژه، مژده

www.shahmama.com

مشق: جاهای خالی جملات را از واژه های همین درس پر کنید.

صلح _____ خوشی می آورد، و جنگ تباهی و بد بختی همراه دارد.

مجسمه های بودای بامیان _____ شدند و آرمان آن به دلها باقی ماند.

کسی که بیمار و ضعیف باشد _____ به نظر میرسد.

نیش _____ در قسمت آخر دم آن است.

_____ ها به زیبایی چشم ها می افزاید.

املا: جواب این سوال ها را بنویسید.

جنگ چندین ساله در افغانستان چه کرد؟

چرا گل پژمرده میشود؟

آیا زهر کژدم کشنده است؟

بهار مژده چه را می‌رساند.

لطیفه

مردی شکایت می کرد و می گفت: من همسایه های خوبی ندارم. چون هر وقت چیزی گم می کنند، یگراست نزد من می آیند. دوستش گفت: خوب مسئله یی نیست، هر وقت چنین موضوع پیش آمد، بگو این من و خانه من و این هم شما، بیایید بیالید. آن مرد گفت: آخر من بدکردار همیشه بد شانس می آورم، چون هر وقت چیزی از آنها گم شده و نزد من آمده اند، درست همان چیز را از زیر زمین یا انبار خانه ام پیدا کرده اند.

درس چهل و چهارم: حرف (ژ) در اخیر کلمه

دانستن: ژاژ، میکیاز، انتولوژ، پتالوژ، کورتاژ

خواندن: ژاژ یک گیاه سفید رنگ بدون بو است که در طب یونانی از آن استفاده میشود.

با میکیاز امروزی میتوان چهره اصلی یک شخص را تغییر داد.
انتولوژی یک بخشی از علم طب است.
پتالوژی علم تشخیص مرض را گویند.
عملیه سقط جنین را کورتاژ میگویند.

گفت و شنود:

مسعود: آیا واژه ژاژ، معنای دیگری هم دارد؟
شراره: بلی معنای دیگر آن جویدن چیزی با دندانها است.
مسعود: رول عمده میکیاز در صنعت فلم سازی امروزی چیست؟
شراره: با میکیاز چهره یک هنر پیشه سینما و تیاتر را تغییر میدهند.

مسعود: پتالوژی یا پتالوژی به کدام علم گفته میشود؟
شراره: پتالوژی به علم تشخیص مرض ها گفته میشود.
مسعود: آیا کورتاژ یا سقط جنین کار درست است؟
شراره: در کشور های پیشرفته کسی که جنین معیوب در بطن داشته باشد، داکتر مشوره این کار را میدهد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

ژاژ، میکیاز، انتولوژ، پتالوژ، دیلاژ، کورتاژ

مشق: واژه های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

_____ در صنعت فلمسازی رول بسیار مهم دارد.

_____ سقط جنین را گویند.

_____ فلم تبدیل یک زبان به زبان دیگر است.
_____ یا تشخیص مرض در علم طب مهم است.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

چرا مکیاژ در هنر فلمسازی دارای اهمیت است؟
دوبلاژ در چه بکار می رود؟
همان علمی که با تشخیص مرض سروکار دارد، به چه نام دیگر یاد
می شود؟
به نظر شما در کدام صورت کورتاژ اجازه است؟

لطیفه

بهانه آوردن ملا

همسایه ملا از ملا دیگش را به قرض خواست. ملا گفت: من دیگ دارم، ولی چون ته آن سیاه است، نمی توانم آن را قرض بدهم. همسایه گفت: مگر چه فرق می کند که ته دیگ سیاه باشد؟ این که بهانه نشد! ملا گفت: برای ندادن دیگ به شما همین بهانه کافیست!

www.shahmama.com

درس چهل و پنجم: حرف (س) در شروع کلمه

دانستن: سرگردان، سهراب، سرما، سرخکان، سالم، سرکه

خواندن:

سهراب پسر رستم بود که بدست پدرش کشته شد.
سرماخوردگی را انفلونزا نیز گویند.
بیماری های سرخکان، آبله، چیچک، تیتانوس، دفتری، فلج اطفال
و توبرکلوز امروز توسط واکسین جلوگیری می شود.
سرکه از آب انگور ساخته می شود و از آن ترشی می سازند.
برای سالم نگهداشتن دندانها و صحت، باید همه روزه دندانهای
خود را بشوییم.

گفت و شنود:

جمشید: به سرماخوردگی، زکام هم میگویند، درست است؟
مهناز: زکام یک بیماری ویروسی یا سرماخوردگی شدید است.
جمشید: آیا هنوز هم کودکان به بیماری های سرخکان و چیچک
مبتلا میشوند؟
مهناز: اگر کودک واکسین نشود، امکان مصاب شدنش به این
بیماری ها است.
جمشید: از سرکه در ساختن کدام غذا ها استفاده میشود.
مهناز: از سرکه بیشتر برای ساختن ترشی ها و چتنی ها استفاده
می شود.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

سرگردان، سهراب، سرما، سرخکان، سالم، سرکه

مشق: از واژه های زیر، جمله بسازید.

سرماخوردگی، در، نوشیدن، ضرور، است، آب و دیگر مایعات

می سازند، سرکه، انگور، از ، تخمر شده

است، سرخکان، واکسین، وقایه، آن، برای

عاقل، سرگردان، انسان، نمیسازد، خود را

متضاد، دو، واژه، گرما، اند، سرما، و

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

سرماخوردگی از چه پیدا می شود؟
آیا سرگردانی زیاد از بی نظمی پیدا می شود؟
اگر در سرکه سبزیها انداخته شود، چه بدست می آید؟
برای جلوگیری از سرخکان و چیچک چه باید کرد؟

لطیفه

بلند تر از صدای آبشار
www.shahmama.com

راهنمای جهانگردان: خانم ها و آقایان! این بزرگترین آبشار کشور ماست و می بینید که این آبشار آن قدر بلند است که صدایش گوش آدم را کر میکند.

در این موقع مردی گفت: آقای رهنما، اول این مردم را ساکت کنید چون من صدای شما را می شنوم نه صدای آبشار را.

درس چهل و ششم: حرف (س) در وسط کلمه

دانستن: پتاسیم، آبستن، وسوسه، پارسا، پارسی، اسیر
خواندن: پتاسیم پرمنگنیت یک مادهٔ کیمیای میکروب کش است.
آبستن، حامله و باردار شدن یک مفهوم دارند.
به اشخاص پارسا، متقی و پرهیزگار هم می‌گویند.
وسوسه و تشویش بیجا، بیخوابی را زیاد می‌کند.
پارسی یا فارسی به باشندگان و هم به زبان منطقهٔ فارس باستان می‌گویند.
سپاهیان هتلر بر اسیران جنگ بسیار ظلم میکردند.

گفت و شنود:

فاروق: از پتاسیم پرمنگنیت برای چه استفاده می‌شود؟
رونا: از این ماده برای شستن سبزیها و میوه‌ها استفاده می‌شود.
فاروق: آیا در کشور ما واژهٔ آبستن استفاده می‌شود؟
رونا: مردم بیشتر کلمهٔ حامله را بجای آبستن استفاده می‌کنند.
فاروق: به کدام شخص می‌توان پارسا گفت؟
رونا: کسی که با تقوا و پرهیزگار باشد.
فاروق: آیا مناسب است که با اسیران جنگ برخورد زشت و خشن شود؟
رونا: نخیر، این یک عمل زشت است و در قانون انسانی مجاز نیست.

نوشتن: این واژه‌ها را در کتابچه‌های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

پتاسیم پرمنگنیت، آبستن، وسوسه، پارسا، پارسی، اسیر

مشق: واژه‌های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

شماری از سربازان روسی دوران جنگ در افغانستان _____
شده بودند.

یک مادهٔ کیمیای ضد میکروب است. _____

در زمان _____ زنان باید مواظب صحت و سلامت جسمی
و روانی خود باشند.
اشخاص _____ و با تقوا در قلب مسلمانان جای دارند.

_____ در کار انسان را ناکام می سازد.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.
به شخص با تقوا کدام واژه دیگر را استفاده کرده می توانیم؟
از پتاسیم پرمنگنیت برای چه استفاده می توانیم؟
چرا زن حامله باید بیشتر مواظب سلامتی خود باشد؟
این کتاب برای آموزش کدام زبان تهیه شده است؟
زبان مشترک کشور های افغانستان، ایران، تاجکستان و برخی از مناطق
ازبکستان و پاکستان چیست؟

لطیفه

به رسم انسانیت

در یک سرویس شهری که آدم ها از در و ارسی آن داخل می شدند و آن
قدر ازدحام بود که کسی ضرورت نداشت از میله محکم بگیرد چون
جایی برای افتادن نبود؛ در همین حال سرویس به ایستگاه رسید و یک
صف ۵۰ متری به طرف آن هجوم آورد. در میان مسافران تازه وارد،
خانمی بود که کنار چوکی یک مرد محترم ایستاد. آن مرد به رسم
انسانیت از جایش بلند شد و چوکی خود را به خانم داد. خانم بدون ابراز
سپاس در جای او نشست. پس از چند لحظه مرد سرش را طرف خانم خم
کرد و پرسید: آیا آسوده هستید؟ زن گفت: بلی، متشکرم.

درس چهل و هفتم: حرف (س) در اخیر کلمه

دانستن: تماس، ناسپاس، ترس، درس، احساس، کرباس
خواندن: تماس با دوستان خوب کار عاقلانه است.
شخص ناسپاس قدر همدردی و مهربانی را نمیداند.
وهم و ترس انسان، وسوسه را بیشتر میسازد.
درس های این کتاب آموزنده است.
شخص بی احساس رنج دیگران را نمیداند.
کرباس یک پارچه کلفت است که از تار پنبه بافته می شود.

گفت و شنود:

اقلیما: شما با چی قسم اشخاص در تماس استید؟
نجیب: من با دوستان خوب و بادانش در تماس استم.
اقلیما: خودت از چی می ترسی؟
نجیب: من از انسانهای ناسپاس میترسم.
اقلیما: در مقابل ناسپاسان چه قسم بر خورد میکنید؟
نجیب: فقط نمی خواهم دیگر همراه شان در تماس باشم.
اقلیما: احساس شما در مقابل کودکان بی پناه کشور ما چیست؟
نجیب: اگر بتوانم آنها را کمک کنم روح آرام میگیرد.
اقلیما: معلم از شاگردان چه توقع دارد؟
نجیب: معلم توقع دارد که شاگردان درس را یاد بگیرند.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

تماس، ناسپاس، ترس، درس، احساس، کرباس

www.shahmama.com

مشق: از واژه های داده شده زیر جمله بسازید.

تماس، برادرم، با، مدتیست، نیستم، در

سپاسگذار، من، استم، مهربانی، او، های

احساس، عمیق، درد، مردم، می کنم، را، خود، من

است، مرگ، برادر، ترس

نوع، است، تکه، کرباس، یک

مشکل، نیست، درس، این

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

چرا پارسایان با تقوا گفته می شوند؟
شما با دوستان خوب چگونه تماس پیدا می کنید؟
آیا کرباس از محصولات کشور خود ماست؟
آدم ترسو را دیگر چه می گویند؟

www.shahmama.com

لطیفه

پاداش بی پولی

مردی در یک رستوران غذای مفصلی سفارش داد. پیش خدمت از فهرست غذا های آن مرد حسابی شاد شد و فکر کرد مردی که حدود ده هزار افغانی غذا سفارش می دهد، کم از کم هزار افغانی به او انعام خواهد داد. بنابراین تصمیم گرفت جلو او به جای دو لا سه لا خم شود.

مرد غذایش تمام شد و راه خروجی رستوران را پیش گرفت. صاحب رستوران از پیش میز بلند شد و گفت: آقا! انگار فراموش فرمودید پول غذا را حساب کنید! او گفت: نه آقا هنوز فراموش نکرده ام، ولی دچار بی پولی ام.

صاحب رستوران که مرد بد خلق بود، به وی اخم رویی کرد و به گوشش گفت: تو همیشه حرام خوری می کنی! در این هنگام پیشخدمت هم از راه رسید و از جریان مطلع شد. او هم جلو آن مرد رفت و بر وی ترش رویی نمود.

صاحب رستوران پرسید: تو دیگر چرا قهری؟
پیشخدمت گفت: چون سه ساعت جلوش دولا خم شدم که انعام خوبی به من بدهد، حالا می بینم پول غذایش را هم ندارد.

درس چهل و هشتم: حرف (ش) در شروع کلمه

دانستن: شربت، شکر، شاهد، شمع

خواندن: شربت از ترکیب بوره و آب میوه بدست می آید.
انسان در موقع خوشی و سعادت، باید شکر خداوند را بجای کند.
ما همواره شاهد جنایت و تجاوز بیگانه در کشور خود بوده ایم.
"چو شمع از پی علم باید گذاخت
که بی علم نتوان خدا را شناخت"

گفت و شنود:

کاظم: برای ساختن شربت آلبالو، دیگر به چه نیاز داریم؟
سوزان: به آب و بوره یا شکر.
کاظم: آیا شاهد و گواه یک معنا دارند؟
سوزان: بلی، هر دو یک معنا دارند.
کاظم: شمع را از چی میسازند؟
سوزان: از شحمیات و چربی حیوانات.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

شربت، شکر، شاهد، شمع

مشق: واژه های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

www.shahmama.com

به ادویه های مایع که نوشیده میشود _____ نیز می گویند.
در هنگام عقد نکاح، موجودیت دو _____ حتمی است.
در عروسی برادرم، _____ سفید روشن کرده بودیم.
از نعمتهای خداوند باید _____ گذار بود.

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.
شربت انار برای تقویه وجود مفید است و برای مریضان کم خون توصیه
می شود.

من از کارهای زشت او شرمنده ام.
خدا را هزار بار شکر که گمشده ام پیدا شد.
شاهد در محکمه به عمل خوب و یا زشت کسی شهادت می دهد.

www.shahmama.com

درس چهل و نهم: حرف (ش) در وسط کلمه

دانستن: خشم، چشم، آشتی، نشر، دشوار، مشوره
خواندن: انسان عاقل خشم خود را در وقت قهر فرو مینشانند.
چشم و دیده هر دو یک معنا می دهند.
نشر خبر دروغ ناشر را بی اعتبار ساخت.
در زندگی با دشواری های فراوان مواجه می شویم که باید مقاومت کرد.
در مورد کاری که نمیدانند، به کسی مشوره غلط ندهید.

گفت و شنود:

سروش: خشم را چگونه میتوان فرو نشانند؟
زهرا: با حوصله و گذشت.
سروش: آیا چشم هم میتواند به انسان زخم بزند؟
زهرا: مردم عقیده دارند که زخم چشم یا نظر کردن انسان را صدمه میرساند.
سروش: آشتی از صلح چه تفاوت دارد؟
زهرا: صلح قطع جنگ است و آشتی به تفاهم رسیدن.
سروش: به نظر تان دشوارترین روزهای زندگی انسان کدام است؟
زهرا: به نظرم اگر انسان جایگاه اصلی اش را ترک کند یا عزیزی را از دست دهد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

خشم، چشم، آشتی، نشر، دشوار، مشوره
www.shahmama.com

مشق: واژه های این درس را در جاهای مناسب جملات بنویسید.

من در کارهایم از بزرگان و اهل نظر _____ می گیرم.

انجام کاری که از عهده اش برآمده نمیتوانیم، برای ما _____ است.

از حقیقت نباید _____ پوشی کرد.

بی عدالتی و ظلم باعث _____ مردم شد.
ملت ما به _____ و تفاهم نیاز دارد.
در _____ خبری که حقیقت آن بر ما معلوم نیست، نباید کوشید.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

آیا خشونت و خشم بی جا یک عمل شایسته است؟
در مورد مواظبت چشم چه میدانید؟
بخشش و آشتی شیوه کدام اشخاص است؟
کدام کار را دشوار می پندارید؟
شما در کارها از کی مشوره می گیرید؟

لطیفه

پادشاه و سقراط حکیم

روزی پادشاه یونان از کنار چشمه یی می گذشت که دید سقراط حکیم روی خاک خوابیده است. پادشاه با نوک کفش خود بر پهلوی سقراط زد و سقراط برخاست و چیزی به او نگفت. پادشاه گفت: ای سقراط! آیا تو مرا نمی شناسی؟

سقراط گفت: نه ترا نمی شناسم. فقط متوجه شدم که لگد می زنی.
پادشاه گفت: ای گستاخ! من پادشاهم و تو رعیت منی.
سقراط گفت: تو رعیت آرزو ها و شهوات خودت هستی در حالی که من شهوات و آرزو های خودم را مهار کرده ام و به هیچ یک از چیز هایی که تو علاقه داری، من علاقه ندارم.

www.shahmama.com

درس پنجاهم: حرف (ش) در اخیر کلمه

دانستن: دانش، خموش، نیایش، کوشش، ترش، سازش

خواندن: شخص با دانش را دانشمند گویند.

در عین غضب اگر خموشی، مردی!

حضرت محمد، در غار کوه حرا به نیایش خداوند می نشست.

سعی و کوشش، انسان را به منزل مقصود می رساند.

سرکه یک ماده ترش و تیزابی است.

گفت و شنود:

زهرا: یکی از دانشمندان مشهور کشور ما را نام بگیرید.

ابراهیم: ابو علی سینای بلخی یکی از دانشمندان بزرگ کشور ما و جهان است.

زهرا: آیا در هر کار باید سازش کرد.

ابراهیم: در کاری که منطق انسانی اجازه ندهد، سازش خطاست.

زهرا: آنچه را که در موردش کمتر بدانی، آیا بیشتر توضیح میدهی؟

ابراهیم: نخیر، خودم خموش میمانم و از دیگران میشنوم.

زهرا: چه چیزها را ترش میگویند؟

ابراهیم: لیمو، نارنج، سرکه، آلبخارا و امثال اینها ترش اند.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

www.shahmama.com

دانش، خموشی، نیایش، کوشش، ترش، سازش

مشق: واژه های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

در حین غضب اگر _____ ، مردی!

من در مقابل غذا های _____ حساسیت دارم.

ز گهواره تا گور _____ بجوی.

جواب انسان های ابله، _____ است.
معلم از شاگردانش خواهش کرد که در درسها _____ بیشتر کنند.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.
شما به کی نیایش می کنید؟
آیا میتوانید با دشمنان وطن سازش کنید؟
فرق میان دانشجو و دانشمند چیست؟
در مقابل چگونه انسان ها خموشید و استدلال نمی کنید؟
پیشانی ترشی چه معنا دارد؟

لطیفه

پاسخ سرباز

شاه مرتب از قشله ها بازدید می کرد و از سربازان می پرسید که چند سال دارید، چند سال خدمت کرده اید، شاه را می پرستید یا وطن را. معمولاً این سوالها را به ترتیب پشت هم می پرسید.
روزی به یک سرباز که فارسی بلد نبود و صاحب منصب به او یاد داده بود که پادشاه از تو سه سوال می پرسد؛ تو که زبان او را نمی فهمی، به ترتیب به سه سوال شاه این جواب ها را بده. ۲۰ سال، ۲ سال، هر دو.
شاه از آن قشله بازدید کرد و بر سر سرباز مذکور رسید. از قضا سوالات را به این ترتیب پرسید: چند سال خدمت کرده ای؟ جواب: ۲۰ سال. چند سال داری؟ جواب: ۲ سال. سپس شاه با عصبانیت پرسید: تو دیوانه ای یا من؟ جواب: هر دو.

درس پنجاه و یکم: حرف (ص) در شروع کلمه

دانستن: صبر، صلح، صدف، صندوق، صادر

خواندن: صبر تلخ است و لیکن بر شیرین دارد.
ما امیدواریم که در کشور ما صلح برقرار شود.
فوسیل های صدف ها در کنار بحر و دریا ها یافت می شوند.
ششها و قلب در میان صندوق سینه جا دارند.
محکمه بر مجرم حکم صادر می کند.

گفت و شنود:

فرهاد: صادرات مشهور و عمده افغانستان چیست؟
فرید: پشم، پوست قره قل و قالین
فرهاد: صدف چیست؟
فرید: صدف یک حیوان بحریست.
فرهاد: از صندوق برای چه استفاده می شود؟
فرید: از صندوق برای گذاشتن و نگهداشتن اشیا استفاده می کنند.
فرهاد: در محکمه قاضی حکم صادر میکند یا وکیل ها؟
فرید: در محکمه صرف قاضی با صلاحیت حکم صادر می کند.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

صبر، صلح، صدف، صندوق، صادر

مشق: واژه های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

در جنگ _____ سینه او زخم برداشت.

_____ و حوصله از برزندگی های شخصیت انسان است.

جنگ بدبختی و _____ خوشبختی می آورد.

_____ افغانستان نسبت به واردات آن بسیار کم است.

املا: جواب این سوالها را بنویسید.

صادرات افغانستان را نام بگیرید.
پیام تان در مورد صلح و آرامی برای هموطنان تان چیست؟
صدف در کجا پیدا می شود؟
صبر و گذشت را چگونه میتوانیم خصلت خود سازیم؟
از صندوق برای چه موارد استفاده می کنند؟

لطیفه

پدر و پسر

پسر: پدر! کمی پول ضرورت دارم.
پدر: پول ندارم.
پسر: پدر جان فکر میکنم دارید! شما میلیاردر استید!
پدر: من میلیاردر هستم، ولی پولهایم را در بانک گذاشته ام تا سودش زیاد شود. من حساب کردم اگر مدت صد سال به پولهایم که در بانک است، دست نزنم، پنجصد میلیارد افغانی سود میگیرم.

درس پنجاه و دوم: حرف (ص) در وسط کلمه

دانستن: قصر، فصل، اصول، نصیب، خصلت

خواندن:

قصر دارالامان در جنگ ها ویران شد.
یک سال چهار فصل دارد.
پیروی از اصول اخلاقی باید در صدر اعمال ما قرار داشته باشد.
گذشت خصلت مردان است.

گفت و شنود:

حیدر: چگونه بنا را قصر گویند؟
زینت: کاخ و یا عمارت مجلل را قصر نیز مینامند.
حیدر: از گردش زمین به دور آفتاب چه بوجود می آید؟
زینت: چهار فصل یا یک سال.
حیدر: آیا شما در مقابل زندگی بی تفاوت هستید و یا اصولی هم دارید؟
زینت: من بسیار پابند اصول زندگی استم و برایم بسیار ارزش دارد.
حیدر: آیا به نصیب و قسمت عقیده دارید؟
زینت: به نظرم اعمال انسان نصیب و قسمتش را می سازد.
نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

قصر، فصل، اصول، نصیب، خصلت

www.shahmama.com

مشق: از این واژه های نامرتب جمله بسازید.

خزان، سوم، فصل، خورشیدی، است، سال

خداوند، گرداند، نصیب، نصرت، تان، را

بزرگان، گذشت، است، خصلت

است، او، با، آدم، اصول

املا: این جملات را بعد از خواندن معلم در کتابچه های خود بنویسید.

خداوند نصرت و کامیابی را در همه کار ها نصیب تان گرداند.
قصر چهلستون در کابل است.

زمستان سرد ترین فصل و تابستان گرمترین فصل سال است.
خصلت نیکو و خوی پسندیده انسان را در میان مردم عزیز می سازد.

www.shahmama.com

درس پنجاه و سوم: حرف (ص) در اخیر کلمه

دانستن: حریص، متخصص، خواص، اخلاص، مخصوص
خواندن: انسان حریص همیشه در جستجوی مال و ثروت است.
دوکتور متخصص در رشته خاص تخصص میگیرد.
خواص و ویژگی تقریباً هم مفهوم اند.
اخلاص و صداقت خلق پسندیده است.
استاد غضنفر متخصص مشهور بیوشیمی در افغانستان و جهان شناخته شده است.

گفت و شنود:

فرهاد: اخلاصمند چه کسی را میتوان گفت؟
سعیده: کسی که نیک بین و صادق باشد.
فرهاد: چرا بعضی از ثروتمندان حریص میباشند؟
سعیده: چون آنها بدون ثروت چیزی دیگری را نمی شناسند.
فرهاد: مترادف واژه **مخصوص** چیست؟
سعیده: مترادف و واژه هم مفهوم مخصوص، ویژه می باشد.
فرهاد: طلای خالص قیمتتر است یا نا خالص؟
سعیده: طلای خالص ارزش و قیمت بیشتر دارد.

نوشتن: این واژه ها را در کتابچه های تان بالای چهار خط بنویسید.

حریص، متخصص، خواص، اخلاص، مخصوص،

مشق: واژه های این درس را در جاهای خالی جملات بنویسید.

فرهاد با من _____ دارد.

انسان _____ همیشه دنبال جمع کردن پول است.

داکتر سعیده _____ اطفال است.

قابله _____ زایمان و پرستاری زنان باردار است.

املا: از این کلمات جمله بسازید.

از، آموز، علی، عمل، اخلاص

حریص، از، خوشم، انسان، نمی آید

داکتر، است، فرید، قلب، متخصص

قابله، خانمهای، مخصوص، است، باردار

www.shahmama.com

۹۹ گام

آموزش زبان فارسی دری

برای سواد آموزان

رهنمای معلم

(دوره اول)

مؤلف: پروفیسور محمد ابراهیم سروش منشی زاده

www.shahmama.com

۹۹ گام

آموزش زبان فارسی درسی

برای سواد آموزان

رهنمای معلم

(دوره اول)

www.shahmama.com

مؤلف: پروفیسور محمد ابراهیم سروش منشی زاده

www.shahmama.com

باید معترف شد که این یک واقعیت مطلق پذیرفته شده است که آغاز هر کلامی زمانی موزون و دلنشین می‌گردد که آن گفتار بنام خالق هستی آغاز گردد؛ چون تمام موجودات به امر او پا به مرحله وجود گذاشته و شکرانش بی حد است، چون بشر را بعد از خلقت به حال خود رها نکرده تا نداند چه کند بلکه آن ذات بی مثال و بی همتا از جنس خود انسان پیغمبر و هادی ظهور آورده تا انسان ها را به راه مستقیم هدایت کند.

در دین مقدس اسلام اولین کلمه که برای خاتم انبیا حضرت محمد (ص) توسط جبرئیل امین نازل شد همان کلمه " بخوان بنام خالق که صاحب کائنات است"، میباشد؛ پس بر این استناد که خوانش یک رکن اساسی دین ماست تا توسط خواندن و درک مفاهیم نخست خود را شناخته که چگونه و توسط کدام قدرت کامل بوجود آمده ایم و بعداً با دانش به رموز خلقت و زیبایی های محیط اطراف خود آشنا شده و تمامی موجودات کرات سماوی را برای نیازمندی و رفع احتیاجات بشری دانسته از وفور این نعمات بطور احسن بهره مند شویم. آیا این لازم نیست که شکر نعمات او را بجا آوریم؟

امروز در عصری زندگی میکنیم که بی سواد یک گناه عظیم و نا بخشودنی شناخته میشود و هر فرد ایماناً مکلف است تا خود را ازین درد مهلک و خطرناک که زندگی او را در معرض تباهی قرار میدهد، رهانیده تا بتواند با وجود مثمر و پر بار در محیط خود طور دلخواه و شرافتمندانه زندگی کند.

از آنجایی که وظیفه هر مسلمان روشنفکر و دانشمند این است که اگر یک کلمه مفید هم میداند، باید آن را برای دیگران باز گو نماید، پدیده بی چون دانش به استفاده قرار دادن است نه در مغز خود ذخیره کردن.

تلاش در راه انتشار علم بدون سواد ناممکن است، پس کوشش و فعالیت پیگیر و مداوم روشنفکران در کار است که راه سالمی جهت از بین بردن این مرض مهلک بدست آورند تا با وسیله آموزش سواد خدمات مثمر و ارزشمندی برای انسان و انسانیت انجام داد.

روی این احساس خواستم قدمی نیک در این راه برداشته با نوشتن "آموزش زبان فارسی دری" مسؤولیت بزرگ وجدانی را بر طرف نموده و خدمت ناچیزی که همان مفهوم حرف خوب را دارد، تقدیم وطنداران عزیز خود کرده باشم.

بدون شک باید اعتراف نمود که هیچ کتابی دیده نشده که خالی از اشتباه و نقص باشد، لهذا با اخلاص و صفای قلب اظهار میدارم هر زمانیکه استادان فن به ویژه آنهایی که وظیفه تدریس این کتاب را به دوش میگیرند، اگر کدام نقصی که مانع پیشرفت کار شان می‌گردد، مشاهده میکنند با صمیمیت آنرا تبارز دهند تا از نظر نیک شان در چاپ بعدی استفاده شود و بتوانم در آینده آن خلأ ها را با نظر اندیشمندان و صاحب نظران بهبود یافته و آن خدمات نیک شان باری از مسؤولیت بدوش داشته ام بکاھد.

شاید نزد بعضی این تصور بوجود آید که عامل اصلی و انگیزه اقدام به نگارش این کتاب فارسی دری، از فردی که در رشته انگلیسی مسلکی و در سطح عالی است، عجیب است، بدون شک آن طرز نگرش و تصور شان معقول است.

جای یاد آوری است که خودم گوینده زبان فارسی دری هستم و در محیط پر بار و فیض هرات بزرگ شده ام و از طفولیت یگانه سرگرمی ام خواندن کتب دری بوده و از روش و ساختار کتب در جریان زندگی ثمری برداشته ام. باید معترف شد که یگانه سبب و انگیزه بر

انگیزتن این تفکر خوابیده ام همان احساس، کنجکاوی و خواندن بعضی از کتب درسی زبان فارسی دری که با صحافت زیبا و قطور در ساحه عمل پیاده شده بود، بدبختانه اشخاصی که آن زحمات طاقت فرسای نگارش کتب درسی دری برای خورد سالان و کلان سالان را به عهده گرفته بودند، با عجله و بدون تعمق و مشوره با آنهایی که در زبان شناسی تخصص دارند، کار تألیف خود را انجام داده اند.

اگر هر یک از این کتاب ها تحقیق و بازرسی علمی گردد، بدون گفته معلوم خواهد شد که اکثریت شان فاقد هدف مشخص و به دور از اصول نگارش کتب تدریسی عصر جدید اند.

من بیست سال قبل به صفت استاد زبان شناسی و اصول تدریس زبان انگلیسی در دانشگاه های کابل، شیراز و پشاور ایفای وظیفه نموده ام. رشته تخصصی ام در اصول تدریس و زبان شناسی را در یکی از دانشگاه های مشهور امریکا "اندیانا یونیورسیتی" بلوسنگتن اندیانا به پایه اکمال رسانیدم.

روزی به این فکر افتادم تا قدمی در راه نگارش کتاب درسی فارسی دری برای بزرگ سالان بردارم تا توانسته باشم برای برادران و خواهران کلان سال خود که بدبختانه از نعمت سواد محروم مانده اند، مصدر خدمتی شوم.

قابل یاد آوری است که هدف نهایی و اصلی ام با سواد ساختن آن عده بزرگ سالانی است که در گپ زدن (گوش) و فهمیدن معنای کلمات فارسی بکلی تسلط کامل دارند ولی از نعمات خواندن (خوانش) و نوشتن (نگارش) بی بهره مانده اند.

ساختار و نگارش این کتاب آموزش فارسی دری برای بزرگ سالان از همان چهار اصل یعنی (چهار مهارت) یاد گیری زبان که از زمان تولد شروع شده و تا بزرگ سالی ادامه مییابد، بنا یافته و به ترتیب ذیل میباشند:

- ۱ - شنیدن (دوران کودکی)
- ۲ - گفتن (زمان خورد سالی)
- ۳ - خواندن (آشنا شدن در دوره شروع مکتب)
- ۴ - نوشتن (دوره بی که طفل قدرت قلم گرفتن را پیدا کند)

اگر یک طفل را مورد دقت قرار دهید، در زمان تولد یعنی مرحله شروع زندگی، با وجود داشتن دو گوش توانا صرف قدرت شنوایی را دارد و هنوز قدرت سخن زدن را ندارد، ولی آهسته آهسته با گذشت زمان با زبان الکن و شکسته شروع به گویش یا سخن زدن میکند و این مرحله ادامه یافته تا اینکه طفل رشد نموده و به سن شش یا هفت سالگی شامل مکتب میگردد. درین زمان طفل هنوز قدرت دیدن و فرق کردن رنگها را به صورت درست ندارد و نمیتواند رنگها را از همدیگر تشخیص کند. از همین لحاظ است که اطفال زیادتر به نقاشی مصروف میشوند تا آهسته آهسته با تشخیص رنگها آشنا میشوند. از طرفی انگشتان اطفال حاکمیت درست گرفتن و ثابت نگه داشتن قلم را ندارند؛ به مرور زمان این تلاش بعمل می آید تا اطفال این حاکمیت را در دستهای خود پیدا نموده و انگشتان شان قادر شود تا برای مرحله بعدی یا نگارش آمادگی داشته باشد.

مؤلف این کتاب از همین چهار مهارت پیروی نموده و این کتاب را تهیه نموده است.

ساختار و اشکال درس ها:

الف- آشنایی به اشکال مختلف حرف های الفبا و ورود آنها در اول، وسط و اخیر.

یک کلمه مثلاً (الف) در شروع کلمه (انور) در وسط (باد) و در اخیر (خدا)

- ۱- دانش: انور. کلمه
- ۲- خوانش: انور جوان است. (جمله)
- ۳- گفت و شنود: این تمرین در بین دو شاگرد انجام می‌گردد.
مثلاً شاگرد اولی می‌پرسد:
آیا انور جوان است؟ شاگرد دومی می‌گوید بلی انور جوان است.
- ۴- نگارش: همان کلمات درسی بالای چهار خط، درس داده میشود و معلم بازگو میکند که حرف (الف) کلمه انور از بالا یعنی خط اول شروع شده به طرف پایین یعنی خط سوم ختم می‌یابد. حروف نور در بین خط دوم و سوم باید نوشته شوند. مثلاً:

انور انگور اسپ

- ۵ - مشق: در قسمت مشق باز همان کلمات درس خوانده شده در جملات ساده تر آموزش داده می‌شود.
- ۶- املا: در اخیر هر درس باز همان کلمات در جملات داده شده یا جدید املا داده میشود. تمامی درس های کتاب های درسی به همین اصل پیش برده میشود تا ختم حروف الفبا انجام گیرد.
- یاد آوری: قبل از شروع نمودن باید به شاگردان وظیفه داده شود تا جملات را از نگاه املا و انشا در هنگام فراغت در خانه خوب و به دقت از نظر بگذرانند تا اشتباه املائی کمتر داشته باشند.

این کتابها چگونه باید تدریس شوند ؟

- ۱- در شروع تدریس معلم همان کلمات درس را با خط برجسته روی تخته سیاه بنویسد.
- ۲- معلم هر کلمه را آهسته تکرار کند تا شاگردان آن را شنیده و مشاهده کنند در صورتی که کتابها بسته و شاگردان ساکت باشند، کلمات را از زبان معلم فقط بشنوند ولی تکرار نکنند.
- ۳- معلم مرتبه دوم همان کلمه را بخواند و برای شاگردان بگوید که همان کلمات را همایش تکرار کنند و آن کلمات را خوب ببینند که چگونه نوشته شده اند.
- ۴- معلم در این مرحله به کلمه نوشته شده اشاره کند و به شاگردان بگوید تا آن را بخوانند.
- ۵- معلم هدایت دهد تا شاگردان صفحه اول کتاب خود را باز کرده و با دیدن همان کلمات با او تکرار کنند.
www.shahmama.com
- ۶- معلم از هر شاگرد جدا جدا بخواهد تا آن کلمات را از روی کتاب خود بخوانند.

قسمت خوانش :

- ۱- نخست معلم آن جملات را خوانده و شاگردان آن را تکرار کنند.
- ۲- از هر شاگرد بپرسد تا آن جملات را بخواند.

قسمت گفت و شنود :

- ۱- نخست معلم جملات گفت و شنود را بخواند تا شاگردان به آنها خوب آشنا شوند.
- ۲- آموزگار از دو شاگرد بخواهد تا یکی نقش شخص اول و دیگری نقش شخص دوم را بازی کنند، یعنی آن جملات را به شکل گفت و شنود ادامه دهند.

قسمت نگارش :

- ۱- معلم با یک خطکش، چهار خط بالای تخته میکشد و شاگردان را متوجه سازد تا خوب دقت کنند که او چگونه کلمات را در بین آن چهار خط می نویسد.
- ۲- آموزگار از هر شاگرد بخواهد تا کلمه داده شده را در بین چهار خط بنویسد.
- ۳- به شاگردان هدایت داده شود تا کتابچه چهار خط تهیه نموده و آن کلمات را روی چهار خط تمرین کنند.

مشق :

- در این قسمت معلم همان مثال داده شده را روی تخته نوشته و به شاگردان آموزش دهد که چگونه همان مشق را انجام دهند.
- بعد از دیدن مثال به شاگردان گفته شود تا آن تمرینات را انجام دهند. زمانی که این کار انجام یافت، از هر شاگرد بپرسد که آنرا چگونه انجام داده است، در صورت اشتباه، معلم آن را اصلاح کند.

املا :

- ۱- معلم به شاگردان هدایت دهد تا به جمله او خوب گوش کنند.
- ۲- بار دوم همان جمله خوانده شود و از شاگردان بخواهد تا آنرا مکمل در کتابچه های خود بنویسند.
- ۳- بعد از ختم کار املا معلم به شاگردان بگوید تا همان جملاتی را که در کتاب نوشته شده، ملاحظه نموده و جملات خود را از روی کتاب اصلاح کنند.

یادآوری: بهتر خواهد بود، یکروز قبل از گفتن املا برای شاگردان هدایت داده شود که آن جملات را دیده و تمرین کنند تا روز بعدی بتوانند آنها را بصورت درست بنویسند.

کتاب تمرینات:

- ۱- معلم قبل از وظیفه دادن به انجام تمرینات باید از هر نمونه یک بخش آنرا بصورت کامل برای شاگردان انجام دهد تا مشکلی پیش نیاید.
- ۲- هر قسمت مطابق همان درس وظیفه داده شود تا شاگردان آنها را در خانه انجام دهند.
- ۳- روز بعدی قبل از شروع درس از هر شاگرد جدا جدا خواسته شود تا کار خانگی خود را بخواند.

۴- بعد از ختم کار شاگردان معلم، شکل درست آن تمرین را انجام دهد تا شاگردان بهتر بفهمند و یاد بگیرند.

یاد آوری در زمان آموزش نوشتار یا نگارش:

معلم کوشش کند تا بعد از آموزش روی چهار خط برای شاگردان بفهماند که کلمات درس شان ممکن بالای خطوط اول، دوم، و یا بدون خط چهارم یا یکجا شدن با خط چهارم بیاید. هر کلمه از چند هجا ساخته است مثلاً:

در درس اول کلمه (انور) را ملاحظه کنید که از دو هجا (ان) و (ور) بوجود آمده است.

معلم باید قبل از آموزش کلمات دو هجایی مثل انگور، انار و غیره را بالای تخته نوشته و از شاگردان هجا های آن کلمات را بپرسد که از چند هجا ساخته شده اند. بخاطر باید داشت که حروف (ا، د، ذ، ر، ژ، و) با حروف ما قبل خود ترکیب شده میتواند، نه با حروف بعدی خود. مثلاً:

در کلمه (ناک) حرف (ا) با حرف (ن) که حرف ماقبل آن را تشکیل میدهد، به صورت چسبیده نوشته می شود.

در کلمه (پدر) حرف (د) و حرف (پ) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (کر) حرف (ر) و حرف (ک) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (مذکر) حرف (ذ) و حرف (م) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (بز) حرف (ز) و حرف (ب) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (نور) حرف (ن) و حرف (و) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (زمان) حرف (ا) و حرف (م) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

در کلمه (نوبت) حرف (و) و حرف (ن) به صورت پیوسته نوشته میشوند.

بقیه تمامی حروف الفبا میتوانند با حروف ما قبل و ما بعد خویش به صورت پیوسته نوشته شوند. مثلاً حرف (ب) در واژه های (برابر)، (سبز)، (تب)، (آب)

ساختار تمرینات کتب:

در ساختار این کتب از همان اصول چهار گانه متن پیروی شده است، ولی در بعضی از قسمتها فرق فاحشی دیده خواهد شد که با آوردن آن متون، اهداف ذیل را در بر می گیرد.

۱- در خوانش

در نوشتن قصه های کوچک نهایت کوشش بعمل آمده تا همان کلمات مورد نظر متون درسی که بصورت الفبا گنجانیده و مطالب با ارزش که بتواند برای شاگردان معلومات دینی، علمی، اخلاقی، اجتماعی و تربیتی بدهد، انجام گرفته است. این خوانش ها عبارت اند از:

الف: پند ها و اندرزها.

ب: بیت ها و سروده هایی در سطح سواد آموزان

ج: ضرب المثل ها و نکته ها از بزرگان جهان

د: متون علمی از کتاب های پذیرفته شده با ارائه مأخذ آنها.

۴- نگارش:

- شناخت کلمه و ترکیب آن.
- یاد گرفتن جمله و طرز ساختن آن.
- نوشتن یک پاراگراف یا متن.
- الف- جملات بی ترتیب را طوری ترتیب بدهند که از آن یک متن یا پاراگراف به وجود آید.
- ب- یک جمله داده شده را طوری ادامه بدهند که از آن یک متن یا مفهوم به وجود آید.
- ج- از جواب سوالات داده شده یک متن یا پاراگراف بسازند.
- د- از یک تعداد کلمات داده شده یکی را انتخاب کنند و در باره آن چندین سطر بنویسند.

چگونه شاگردان امتحان یا بازرسی شوند؟

۱- امتحان های کوچک:

توصیه میشود بعد از تدریس دو حرف که شامل شش درس میشود یک امتحان صنفی که دارای هدف مشخص باشد اخذ شود. مثلاً:

الف: خانه های خالی جملات داده شده را از کلماتی که خوانده اند پر کنند.

ب: کلمات داده شده را مرتب و تکمیل کنند.

۲- امتحان های بزرگ: بعد از (شش یا هشت حرف) که شامل ۱۸ درس میشود باید دو امتحان گرفته شود.

۳- امتحان نهایی: اگر منظور یک کتاب باشد. به این صورت هر دو کتاب به دو قسمت تقسیم میشود که هر قسمت شامل ۱۲ حرف یعنی ۳۶ درس خواهد بود.

در قسمت کتاب دوم نیز همان ترتیب کتاب اول را تعقیب کرده و در اخیر کتاب یک امتحان نهایی اخذ شود.

در امتحانات نهایی مطالب خود را به این روش آماده سازید:

نمونه های کوچک:

هدف: خوانش و نگارش

۱ و ۲ شامل شش درس www.shahmama.com

شکل اول. شناخت کلمه:

هدایت: از این حروف یک کلمه بسازید در صورتیکه همان عدد مقابل را انتخاب کنید. مثال:

ا) ن (۲) گ (۳) و (۴) ر (۵)

جواب: ۱۲۳۴۵ انگور. پنج سوال به همین طریق.

شکل دوم. هدایت: حروف درست را از بین اعداد انتخاب کرده دور آن با دایره خط بکشید.

مثال :

۱... انور

۱.۱

۲.ن

۳.و

۴.ل

۵.ر

جواب . ۴ دایره نشود چون ل در کلمه انور شامل نیست.

به همین شیوه پنج سوال تهیه شود.

شکل سوم: رهنمایی: کلمات زیر را در خانه های خالی جملات به کار برید. مثال: الماری، انور، انار، انگور

من _____ قشنگ و زیبا دارم. من الماری قشنگ و زیبا دارم.

شکل چهارم: به همین شیوه پنج سوال.

هدایت: از کلمات زیر یک جمله درست بسازید. مثال:

رفتم، من، خانه من خانه رفتم

به همین شیوه پنج سوال.

شکل پنجم: هدایت: ترتیب درست جملات زیر را انتخاب نموده، عدد همان جمله را با دایره مشخص کنید. مثال:

سوال: مامای شما کجاست؟

جواب: (۴)

۱- مامایم است به خانه.

۲- است مامایم به خانه.

۳- مامایم خانه است به.

۴- مامایم به خانه است.

شکل ششم: رهنمایی: یک تعداد جملات را روی پارچه های کاغذ نوشته و آنها را قات کنید، به شاگرد بگویید یکی را بردارد و بخواند.

نگارش: سه کلمه برای شان بدهید تا در چهار خط بنویسند. مثال:

انور، انگور، انار

امتحان بزرگ: امتحان بزرگ که شامل شش حرف و هجده درس میشود، باید طوری تنظیم شود که هر دو جهت مهم کتاب و تمرینات مورد ارزیابی قرار گیرد، تا فهمیده شود که آیا شاگردان واقعاً توانسته اند با موفقیت به پیش روند.

امتحان در واقعیت همان ارزیابی و موفقیت معلم است که آیا توانسته است به هدف خود برسد؟

در این صورت در وقت بازرسی امتحان معلم باید درک کند که در کدام قسمت امتحان شاگردان به شکل عمومی مشکلات نشان داده اند، تا با درک آن قسمت معلم روش کار خود را تغییر داده و فشار زیاد تر به آن بیاندازد.

امتحان بزرگ باید شامل این قسمت ها باشد.

۱- این کلمات را در خانه های خالی جملات بنویسید، از هر درس فقط دو کلمه گرفته شود تا تعداد جملات و کلمات به (۱۰) کلمه برسد.

۲- کلمات درس را انتخاب کنید، از هر درس دو کلمه گرفته شود. (۱۰) سوال

۳- از این کلمات یک جمله بسازید، از هر درس دو جمله گرفته شود (۱۰) سوال

۴- جواب این سوالات را بدهید. اگر فکر کردید که سوالات مشکل است، بهتر است از سوالات چهار جوابه استفاده شود تا شاگرد جواب درست را انتخاب نموده و بنویسد.

۵- **خواندن:** یک متن را از بین نوشته های قات شده برداشته و بخواند.

۶- **نوشتن:** چند کلمه متفاوت از درس برایش بدهید که در بین چهار خط بنویسد.

در پایان یاد آور میشوم که معلم باید فوق العاده مهربان، خندان و با حوصله تدریس خود را به پیش برد. شاعری میگوید:

درس معلم گر بود زمزمه محبتی

جمعه به مکتب آورد طفل گریز پارا

در خاتمه امیدوارم، مربیان محترم که در حقیقت وظیفه یک پیامبر را دارند، با ایمان کامل این وظیفه مقدس اسلامی خود را انجام دهند. تا بتوانیم به سر منزل مقصود برسیم.

موفق باشید،

استاد محمد ابراهیم سروش خدمتگار شما

www.shahmama.com

www.shahmama.com